

ΤΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Ν. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ :

Γ. ΒΑΛΤΑΔΩΡΟΥ:	Ὁ Ἐξπρессиονισμὸς.
Γ. ΚΑ. ΖΕΡΒΟΥ:	Εἰδύλλιο
Γ. ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΥ:	Μυστικὲς Ἀρμονίαις.
Μ. ΚΑΛΛΟΝΑΙΟΥ:	Νύχτα Γάμου.
Α. ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑ:	Ὁ Κυρίαρχος.
Ν. ΜΠΑΡΑΚΛΗ:	Ἀττικὰ Ἀνάγλυφα.
Ν. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ:	Ἐκεῖνος ποὺ πέρασε..
ΠΑΝΟΥ ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ:	Τὰ τραγούδια τῆς πε- θαμένης ἀδελφῆς.— Ὁ ποιητὴς Παλαμᾶς.
ΠΩΛ ΜΟΡΑΝ:	Ἡ Ὑπερβόρεια Νύχτα (τέλος).
ΠΩΛ ΣΟΥΝΤΑΙ:	Γιὰ τὸν Κινηματο- γράφου.
Ρ. ΤΑΓΚΟΡ:	Τὸ Κάνιστρο μὲ τοὺς καρπούς.

Περὶ συγχρόνου Κριτικῆς ἐν Ἑλλάδι.—Με-
λίγα λόγια.—Νέα βιβλία.—Περιο-
δικὰ.—Σημειώματα.

ΕΤΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΤΕΥΧΟΣ 2^{ον}

ΙΟΥΛΙΟΣ—ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1927

ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΔΡΑΧ. 5

ΕΝ ΤΑΙΣ ΕΠΑΡΧΙΑΙΣ

Συνιστώμεν τὰ κάτωθι καταστήματα ὁμογενῶν μας.

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΕΛΘΙΜΩΝ & ΑΠΟΙΚΙΑΚΩΝ
Ἄφρων Α. ΜΕΝΑΖΕΛΟΠΟΥΛΩΝ
Ἐν Αἰγίῳ

ΜΕΓΑΣ ΕΜΠΟΡΟΡΡΑΠΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ
ΘΩΜΑ ΑΝΔΡΕΟΥ
Ἀσχαϊνά

ΗΛΕΚΤΡΟΤΕΧΝΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ
ΕΥΑΓ. ΔΕΛΗΓΑΤΟΥ
Ἐν Κηφισίῳ—Πλατ. Πλατάνων

ΚΑΦΕΝΕΙΟΝ «ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ»
ΒΑΣ. ΓΑΛΑΚΤΙΔΟΥ
Ἐν Ἀμαρουσίῳ

Τὸ μόνον ποῦ ἔχει ναργιλὲ Τουρκικὸ

ΚΟΛΟΝΤΟΥΡΟΣ & ΜΠΑΛΑΦΩΤΗΣ
Αποικιακὰ—Εἰσαγωγή—Εξαγωγή
Ἐγχώρια Καλάμια

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΔΙΑΤΗΡΟΥΜΕΝΩΝ ΝΟΠΩΝ
Προϊόντων : Σ. Α. ΓΙΑΚΟΥΜΗ
Ἐλαιὰ Σαλόνων—Λαχανικὰ κλπ.
Ἐν Ἰτέῳ

ΒΑΣΙΛ. Ν. ΤΣΟΚΑΛΑΚΗΣ
Ἐμπορὸς—Ἀμφισσα

Καλλιτεχνικὸν Ὑποδηματοποιεῖον
ΚΩΝΣΤ. ΠΕΡΓΑΜΑΛΗ
ΕΝ ΑΙΓΙῳ

Ὀδοντοιατρεῖον Π. ΑΚΑΣΟΥΛΟΥ
Ἐν Ἀμαρουσίῳ
Παρὰ Σταθμὸν ἄνωθεν Φαρμακείου
Γερουτέλη

Φαρμακεῖον ἢ ΥΓΕΙΑ
ΚΑ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ
ΑΜΑΡΟΥΣΙΩΝ

Γ. ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ & Θ. ΖΟΥΖΟΥΚΑΣ
Εἶδη αὐτοκινήτων
ΕΝ ΤΡΙΠΟΛΕΙ

Ἐργοστάσιον
Ποτοποιίας καὶ Ζαχαροπλαστικῆς
Γ. Γ. ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΥ
ΕΝ ΚΑΛΑΜΑΙΣ

ΣΩΤΗΡΙΟΣ Δ. ΑΜΟΥΝΔΑΣ
Ναυτικὸς Πράκτωρ
Ἐκτελων.—Προμήθ.—Ἀντιπροσ.
Ἐν Ἰτέῳ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΔΑΔΙΑΝΗΣ
Ὑποδηματοποιὸς
Ἀράχωβα

ΤΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΕΤΟΣ Δ' = ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 2 = = = ΓΡΑΦΕΙΑ: ΠΛΑΤΕΙΑ ΑΓ.ΩΝ ΘΕΟΔΩΡΩΝ ΑΡΙΘ. 9

ΙΟΥΛΙΟΣ 1927

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ Ν. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ

ΕΠΙ ΤΩΝ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΕΦΗΜΙΣΕΩΝ Θ. ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΙΔΗΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	Ἔτησίᾳ	Δραχμαὶ 100	Τιμὴ ἐκάστου φύλλου διὰ τὰς Ἀθῆνας καὶ Λεϊψαΐα	Δραχμαὶ 5
	Ἑξαμηνίως	50	Διὰ τὰς ἐπαρχίας	6
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	Ἔτησίᾳ	Φρ. χρ. 60	Διὰ τὸ ἔξωτερικόν	Φρ. χρ. 2
	Ἑξαμηνίως	25		

ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΜΕΝΑ ἢ ΜΗ ΔΕΝ ΕΠΙΣΤΡΕΦΟΝΤΑΙ

ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ
ΤΗΣ ΠΕΘΑΜΕΝΗΣ ΑΔΕΡΦΗΣ

ΞΕΠΡΟΒΟΔΙΣΜΑ

ΤΟ ΠΟΡΤΡΑΙΤΟ ΤΗΣ

Τὰ δεκαοχτώ Σου χρόνια μαραμμένα
Τὰ δέχτηκε, Ἀδερφή μου, ἡ μαύρη γῆ
Τὰ χεῖλη τῆς τὰ πρὶν σφιχτοκλεισμένα
Ἀνοιξαν ὡς ἀπέραντη πληγὴ
Καὶ τὸ κορμὰκι πάει τ' ἀγαπημένο
Σὰν ἀνθὺκι στὸ χῶμα πεταμένο.

Μάτια, ποῦ ἡ Νιότη τάχε σημαδέψει
Μ' ἔδες τίς πὺδ θερμὲς ἀναλαμπές,
—Ἐσὺ μικροῦλα φτερουγίστρα σκέψη
Σὰν τίς πεταλουδίτσες τίς λαμπρές,
Πηγαίνατε θαρρεῖς ἀδερφαμένα
Στῆς Μοίρας τίς βουλὲς παραδομένα.

Κι οὔτε ποτὲ ἡ ψυχὴ μου ἡ προμαντεῦτρα
Φαντάστηκε σκληρὴ μιὰ προσταγή :
Πῶς ἡ ζωὴ γιὰ σὰς εἶταν πλανεύτρα
Κ' εἶταν ζωὴ Σας μόνο ἡ μαύρη γῆ,
Φῶς ἀπ' τὸ φῶς, Ματάκια μου, καὶ χάρδι
Νὰ ρίχνετε στου τάφου τὸ σκοτάδι.

Τὰ χεῖλη ποῦ συχνὰ γλυκολαλοῦσαν
Τόσα τραγούδια, τόσες δημοφιές,
Γιὰ τὴν Ἀγάπη, ὦ, ναι, ποῦ σπαρατσοῦσαν
Κ' εἶταν γραμμένα, σάμπως ζουγραφιές,
Τὰ σφράγισε ὁ Μεγάλος ἀπονιάσης
Τὰ κρίνα τῆς ἀπάρθενῆς Σου χίρης.

Καρδιά καὶ σκέψη, πάνε πὰ δοθῆκαν
Φτωχὸ μου ἀνθῆκι, αἰώνια προσφορά
Σ' ὅσα στερνὰ κοντὰ τους Σὲ δεχτήκαν :
Στὰ χῶματα τὰ πατρογονικά,
Κι οὔτε δειλὸ ἓνα φῶς δὲν ἀπομένει
Στῆ νύχτα ποῦ κ' ἔμένα περιμένει.

Σγουρὰ μ' ἀλλάνια, μαῦρα σὰν κοράκι,
Κι ἀνάμεσα δυὸ μάτια δλο φωτιά.
Τσαχπίνικο ντυμένη φουστανάκι,
Ὅλη μαζί—γραμμένη ζουγραφιὰ.

Γέλιο κρουστό. Μιὰ πλέρια κλωσούνη,
Γιὰ ὅ,τι στὸν κόσμο θλίβεται, πονεῖ.
Λουλουδισμένοι τῆς ψυχῆς Σου οἱ κρίνοι,
Ἀπὸ κάθε κακὸ ἡ ψυχὴ γυμνή.

Τὰ νιάτα Σου ὅπως ρόδα ἠλιολουσμένα
Γιολάντα πλέκουν μιὰς πρωτομαγιάς,
Στὸ τραγούδι, στὸν ἔρωτα δοσμένα
Λιγάνε ὡσὰν κλωνάρι ἀλυγαριάς.

Καὶ χαιρετὰ ἡ ψυχὴ Σου ὅλη τὴν πλάση,
Τὸν ἥλιο, τὴ χρυσὴ καλοκαιριά,
Κι ὡς εἶσαι ἀθῶο κι ἀμέριμο κοράσι,
Πουλὰκι παίξεις μέσου στὰ κλαριά.

Σκαλὶ κάνεις τὸν κλώνο κι ἀνεβαίνεις
Σ' ἄλλο κλαδί, στὸν ἔβδομο οὐρανό,
Καὶ χαρωπὴ, ἀνοιχιάτικη προβαίνεις,
Σὰν ὅπως συννεφάκι φωτεινό.

Κι οὔτε τὴν μπόρα προμηναῖς, οὔτε ἄλλη
Ἐσὺ στὴ γῆ σκορπᾷς καταστροφή,
Μὰ σβήνεις, ὅπως κύμα στ' ἀερογιάλι,
Τοῦ τραγουδιοῦ ἀπαλότατη στροφή.

(16 Ἰουλίου 1926) ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

"ΑΤΤΙΚΑ ΑΝΑΓΛΥΦΑ,"

[Τί γίνονται τα ποιήματα του Μπαράκλη; Είναι γνωστό πως ο συμπαιθετατός και καθ' όλα εξαιρετικός αυτός γενικός πρόεδρος της Ελλάδος στην Αλεξάνδρεια, στη Γένοβα, κι' άλλοι, είχε από το 1919 έτοιμη μία συλλογή με τον τίτλο «Αττικά Αναγλύφα». Τα ποιήματα αυτά εμπνευσμένα τα περισσότερα από τον αρχαίο κόσμο, τα χαρακτηρίζει μία λεπτότητα στη σύλληψη—σχεδόν Καραϊσκάκη, και μία τεχνική στην εκτέλεση που θα μπορούσε να ειπωθεί Παλαμική αν μερικά ψεγάδια δεν ξεπετιόνταν κάθε τόσο για να χαλάσουν την αρτιότητα και την ομορφιά του συνόλου. Ίσως έκτοτε να τα είχε διορθώσει ο ποιητής τους. Ίσως μάλιστα και να τα είχε από πολλού εκδώσει, παρ' όλους τους διαταγμούς και την υπερβολική του μετριοφροσύνη, αν δεν είχε το τραγικό εκείνο τέλος να γκρεμισθεί και να μείνει στον τόπο από... μία χειράμαξα εν μέσω Σταδίου! Πέρασαν από τότε τρία σχεδόν χρόνια κι' η οικογένειά του τί κάνει; Η μήπως είναι παντού και παντού ίδια η τραγική μοίρα των ανθρώπων των γραμμάτων; Τα ανέκδοτα έργα του Ίουλιου Τυράλλου και του Δημ. Βερναρδάκη (Λεξικό της Δημοτικής) περιμένουνε πάντα να τελειώσουν οι οικογενειακές διαμάχες των κληρονόμων τους για να δουν το φως τα πολυτιμότερα αυτά για τα νεοελληνικά γράμματα κειμήλια. Τα Παρασκήνια προσφέρονται; σήμερα τα λίγα παρακάτω δείγματα της ποίησης του Μπαράκλη (κατέκαλη τύχη αντιγραμμένα και διασωμένα από κάποιον φίλο το μακαρίτη από τα 1919) ίνα σκοπόν έχουν να μορφέσουν να συγκινήσουν την οικογένειά του να προβεί το ταχύτερο στην έκδοση του όλου ποιητικού του έργου, γιατί ο πνευματικός θησαυρός ενός καλλιτέχνη—αδιάφορο ή αξία του—δεν ανήκει στο Α ή Β πρόσωπο αλλά είναι ένα «κοινωνικό αγαθόν» που ανήκει σ' όλο τον κόσμο].

Η ΓΡΑΜΜΗ

Της γραμμής το τεχνότροπο
στών αιώνων τη νιότη
για το Κάλλος, την έσυρεν
ή Έλλάς, πρώτη—πρώτη.

Και την έκαμε νόημα
στα μαρμάρινα πλάτη—
και μετώπη στον Πρθόνο
μ' ένα τρίγραμμο μάτι:

Κ' η γραμμή, απ' το βάθος της,
στών Θεών τα Τεμένη,
στα σγουρά κιονόκρανα

της Κολώνας συρμένη,
με της νύχτας τ' απόφατα
πρός τ' αστερία πηγαίνει.

Η ΚΑΜΠΥΛΗ

Τών δ' άλλων το φτέρωμα,
των Ανόρχων ή ζύμη,
των θνητών κάποιον άθάνατο
και των Πάντων ή φήμη,

με καμπύλες θα γίνηκαν
και μ' αυτές εξυμνούνται,
κ' οι δρυμοί και τα πέλαγα
με καμπύλες φιλιούνται.

Κ' η γραμμή για το ίδιο της
—με χρωστήρα, με σμίλη,—
στην καμπύλη κατέφυγε

να γραμμίση τη στήλη,
και τα μάρμαρα μίλησαν
με καμπύλη στα χείλη.

ΑΠΟΤΥΠΩΣΙΣ ΑΛΦΟΥΣ

Στην δημοφιλιά ή απόλαψη,
στον πόνο, πόνος πιο μεγάλος,
κ' έχυθησε στο μάρμαρο
το άφραστο Κάλλος.

Κ' έκαμαν την Απόλαψη
χίλιων ειδών τεχνουργημένη,
με χίλιες άραιότητες
να μένη.

Κ' έδούλεψεν η σμίλη τους
τον Πόνο
με μία γραμμή που σύρθηκε

στα χείλη μόνο,
να λέη το τάδε μάρμαρο
τον πόνο του στο Χρόνο.

ΚΙ' ΩΣ ΠΟΥ ΝΑ ΞΗΜΕΡΩΣΗ

Τώρα με φόρμιγγα
θέλω τραγουδι
και με κιάρας
μουρμουρητό.

Τώρα τακλάδευτο
του άνήβου χνούδι
κι' όλων των πόνων
λήσιμονητό.

—Τ' είναι το τέλος μας!

ΤΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

στη γή μι'ά τρύπα,
μαύρη σιγή.

Τώρα τη φόρμιγγα
καθώς σάς είπα
κι' ως την αύγή.

ΣΟΦΩΝ ΞΕΝΥΧΤΗΜΑ

Δέχθηκαν μ' όρους το Τραπέζι
γιατί ήσαν όλοι διαλεχτοί,
κ' η Γέχνη πιά, με Τέχνη παίζει,
κ' η Σκέψη έξέσπασε άνοιχτή.

Μιλούν για του κορμιού τ' όραϊο
για της Φυλής την άρετή,
για της ψυχής, τον πιο γενναίο,
κ' εξευγενίζεται η γιορτή.

Και λέγουν, και για τα τρατά τους
τί κάνει η άγάπη στην καρδιά
κ' οι άμφορείς περνούν μπροστά τους

με ρόδα, μύρτα και κλαδιά—
και ξαπλωτοί στα στέφανά τους
άποκοιμούνται σαν παιδιά.

ΣΤΗΘΟΥΣ ΕΚΜΑΓΕΙΟΝ

Τώρα κάμπουσε μέρες,
νιώθει κάτι, στο στήθος,
σά σκληρό ν' ανεβαίνει,
και σαν πέτρα να μένη.

Και το βλέπει η Άγάπη
και τρέγγεται ο Πόθος,
και όσο αυτός το παιδεύει
τόσο εκείνο τρανεύει.

Τότε άργίλου κομμάτι
στο μαστό της ταιριάζει,
κ' ένα κύπελλο βγάζει.

Κι' όταν είναι μονάχος,
μέσ' τον άργιλο χύνει
κι' απ' το στήθος της πίνει.

ΑΓΓΕΙΑ

Τίς ζωγραφίες μας έχουν σβύσει
τάδοξα χρόνια και οι καιροί
μα κάποιον άχνάρι έχουν άφίσει
που τη ζωή του άνιστορεί.

Κεραμογράφημα από χέρι
μας λέει μ' άνήκουστη μιλιά:

το τί καθένας μας δεν ξαίρει
για της φυλής μας τα παλιά,

για των Θεών τα κερωμένα,
για των θνητών τα θρυλικά,
για της ζωής τα μωρωμένα,

και της ψυχής τα μυστικά,
τα βάσα μας και συντριμμένα
μας το μιλούν νοσταλγικά.

Η ΑΝΑΔΥΟΜΕΝΗ ΑΦΡΟΔΙΤΗ

ΤΟΥ ΑΠΕΛΛΟΥ

Την Αφροδίτη είχε κάνει
γυμνή τη θάλασσα νάφινη,
κ' είχε στη θάλασσα στεφάνι
από σμαράγδι και ρουμπίνι.

Και τα μαλλιά της Αφροδίτης
τάχε στην πλάτη της ριγμένα
κι' άντριμιάζει το κορμί της
απ' των μαλλιών τάποσταμένα

Κι' ως βλέπει η θάλασσα τη Νύφη
νάποτραβιέται απ' τα νερά της
και δε θα νοιώθη την ψυχή της

με τα θαλάσσια όνειρά της,
ξετρολλαμμένη γλύφει—γλύφει
τ' αποβροχάμενα σφυριά της.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Θρόνων Αιώνες πέρασαν
στου Άπειρου τα κοσμογραμμένα
κι' αυτή ψηλά απ' το θρόνο της
άναπολεί τα περασμένα:

Τιμή—Πατρίδα—Ποίηση—
Τέχνη—Σοφία—
τά γράφει με άνεξίτηλα
στοιχεία.

Κ' έπειτα με μία σάλπιγγα
πλατύστομη κ' Αιώνια
καλεϊ τον κάθε άντίπαλο

στα μαρμαρένια αλώνια
να ίδούν πως είναι άνίκητη
σ' όλα τα χρόνια.

Ν. ΜΠΑΡΑΚΛΗΣ

N. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ

ΕΚΕΙΝΟΣ ΠΟΥ ΠΕΦΑΣΕ
ΜΕ ΣΤΑΥΡΩΜΕΝΑ ΤΑ ΧΕΡΙΑ

(Συνέχεια από το 11ο τεύχος του 3ου τόμου)

Λίγον καιρό έμεινα στην πατρίδα μου. Θυμάμαι κάποια βραδάκια, με φίλους, στο καφε-νεδάκι, στην άκρη θαλασσιά. Λίγη ξενειτιά, λίγο γέλιο, λίγη θροσιά, λίγο θαλασσινό άεράκι. Τόσο λίγη θροσύλα και όμως έχει μείνει μέσα στην ψυχή μου ακόμη κλεισμένη, μοναδική καλή ένθυμηση των πρώτων νεανικών μου χρόνων.

Τι μεγάλο μυστήριο ή ζωή, και πια μεγάλη κατάρτη ή δόνηση. Ο κόσμος έχει ξεχάσει τα δύο της σπουδαιότερα συστατικά: την όμορφιά και την ματαιότητά της, και καταπιάνεται με χίλια δυό άλλα ζητήματα, με κακία, με λύσσα, σάμπως να είμαθα εγκαταστημένοι για χιλιάδες χρόνια εδώ κάτω, και ιδρώνουμε, και βρογγιάμε και διακωνόματτε, και συζητάμε μπερδεύοντας τα μεγάλα μας κοινωνικά ζητήματα, ξεχνώντας το μεγαλύτερο απ' όλα, την κλιω σόνη, που είναι κι αυτή ένα κομμάτι της όμορφιάς.

Φίλοι μου, άς χαροούμε απόψε το δροσερό άεράκι: αύριο πάλιν ή ζωή ή μάς έχει δειμένους στο ζυγό. Κανταξάροι τραγουδούσαν της αγάπης τους πόνοους με κιθάρα και βιολί. Και θυμάμαι εκείνο το βράδυ, τότεν ήλιον εΐχρησι-στημένους με την γλυκαία συντροφιά των καλών παιδιών, με το τραγούδι και με τη θροσιά της θαλάσσιας, που ξαναγόρισαν σπήτι, γιατί μου σώθηκαν τα λεπτά, και πήρα λίγη ακόμη πού εΐχην φυλακισμένα, για να μπορούσαμε να κρητή-σομε ακόμη την καλή μας συντροφιά. Την άλλη μέρα δένθη εΐχα λειπά διόλου, με τί κείριζε. Έτσι πάντα μου ήσαν περιορισμένη ή φτωχή χαρά, μέσα στα στενωπάτα θριζ μιάς, δύο ώρων, ή το πολύ από το βράδυ ως να γλυκοχαράζη.

**

Μακριά πολύ. Νύχτα. Κάθομαι στο περάθυρο ενός παλιού Ψηλού ξενοδοχείου. Κάτου ο δρόμος ο στρωμένος με χονδρές άκανόνιστες πέτρες, σκοτεινός: σε κάποιο μικρό έστιατόριο, έκει κοντά, ένας φωνόγραφος παίζει άνατολίτικα τραγούδια. Είμαι έλεμόναχος. Δέν φαντάζομαι κανένα άλλο έμφυχο ή άψυχο πλάσμα να είναι τόσο έρημο και μόνο στον κόσμο, όσο εΐμ' εγώ απόψε το βράδυ. Κι αν πειθάνω ξεφνικά, θα με σηκώσουν βέβαια εξ ανάγκης, θα βροδν τόνονά μου στο βιβλίο του ξενοδοχείου, θα το μουρμουρίσω ένα δυό φορές άνόρεχτα κάποιος παπάς, κυττάζοντας δλόγουρα την άδεια έκκλησιά και τον καντηλανάφτη που σκουμμέ-

νος κάπου έχει θά σκέπτεται πώς αν ήσουν κανένας γνωστός ντόπιος κάποι θάπαινε τώρα, ενώ από την κηδεία ενός άγνωστου, μόνον ο μπελός μένει, και σε λίγο θα με πέταχν σε μία γωνιά του ξένου νεκροταφείου.

Και όμως άντικρα έχει, να ένα φωτισμένο παράθυρο: ένα στρωμένο τραπέζι, ένας νέος κάθεται, με κάπλλα πηγαίνερχεται και φέρνει εΐτι χρειάζεται σε λίγο φέρνει το φαγητό: κάθεται κι εκείνη: κΐδει φάτες ψωμί στο χεράκι της: κΐτι λάμπει, ρολογάει ίπως ή βραχιόλι: δέν θα ήταν άκριθό βέβαια, είναι φτωχικό το σπήτι: μία κειπέλλα όμως πρέπει να φορά κάποιος στολίδι πάντα στο χεράκι της. Τρώνε και είναι στο σπήτι τους, και είναι ήσυχοι, και τους είναι όλα γνώριμα κι αγαπημένα: δλόγουρα, και είναι ή πατρίδα τους αυτή. Κι εγώ είμαι τόσο μακριά, και τόσο μονάχος.

Όμως μου εΐνε τόσο συμπαθητικά αυτά τα λυπημένα μέρη σε κάθε χωριό δέ μένω περισσότερο από δύο μέρες, κι εΐτι μόνο κλές άναμνήσεις έχω απ' αυτά πάνω γνωριμίες που δέν προφτάνουν να με λυπήσουν, βλέπω τοποθεσίες που δέν μου μένει καιρός να τις διαρθθώ. Και πρό πάντων είμαι μόνος, κι αυτό είναι ένα πολύ σπουδαίο πράγμα μέσα στην ζωή.

**

Άλλα χωριό. Κάτω από τον πλάτανο της μικρής λιθόστρωτης πλατείας κάθουμαι με τον πρόεδρο: είναι ένας γεροντάκος ψηλός και άλλοιθωρος συμπαθητικός όμως. Το καπελλάκι του πολύ παλιό, δέν ξέρω γιατί με κάνει να τόντυμπονώ και να τόν λυπάμαι τα πικροτάκια του το ίδιο παλιό, και σχήματος που δέν συνήθιζε ται πια σήμερα καθόλου: τα ρούχα του πολύ τριμμένα: όμως προσπαθεί να φανή δ καυμένος αξιοπρεπής μπροστά σ' έμένα τον ξένο. Μου λέει γά τις λάμπες του δήμου: δίνει διαταγή σε κάποιο αγαθό άνθρωπο να πάη να δη στην άπάνω συνοικία αν διορθώθηκε κάποιος φανάρι: σε λίγο ο άνθρωπος ξαναγύριζει και τού λέγει πώς διορθώθηκε το φανάρι, δέν εδρήκεν ζωής άμλιαντο αν και έψαξε καλά: έσα σ' ένα μεγάλο χάρτινο κουτί, και τότες ο πρόεδρος με κάποια μεγαλοπρέπεια τού λέγει πώς έχει αυτός ένα άμλιαντο κρυμμένο μέσα σ' ένα άλλο κουτί μικρότερο.

Κι εγώ, άπλοο και αγαθό άνθρωπο, που ζήτε τόσο ήτυχα και με τόσην άγνοια σ' αυτό το δροσερό χωριό κάτω απ' τον φιλόσοφο πλάτανο της μικρής λιθόστρωτης πλατείας, εύχομαι να σας φυλάξη ο θεός να μη γνωρίσετε ποτές τίποτε περισσότερο. Και πρό πάντων να μη γίνεται τέτοια περιεργα τέρατα σαν έμένα, που ήλθην εδώ στο χωριό σας φορτωμένος με τόσα καντάρια άναμνήσεων από το παρελθόν και κπαρξένων πόθων για το μέλλον...

IV

Μία μεγάλη τωφωρά είχε τότες άναστατώσει τον κόσμο. Έτσι και οι γονείς μου. άναγκάσθηκαν ν' άρτίσουν τον τόπο που ής τότες ζήσαν και να ζητήσουν καταφύγιο εκεί που εΐμαθα εγώ με το μικρότερό μου άδελφό. Ένα τη λεγρόφμα του δευτέρου άδελφου μου με εΐδω ποιούσε ετι την τΐδε μέρα θάρχόταν ο πατέρας και ή μητέρα μου. Ήταν πολύ δύσκολα για μένα ελ' αυτά, γιατί εΐ πόροι μου ήσαν ελίγοι, δέν δέν μπερθεσε πια να γίνη άλλοιως. Νείκτασα έπως έπως τρία δωμάτια επιπλωμένα και έλαδην εσο μπορούσα τα μέτρα μου για τη νέα μου οικογενειακή ζωή.

Τώρα επρόκειτο να εΐμ' εγώ ο οικογενειάρχης. Ο πατέρας μου στον άγνωστο αυτόν τόπο, και γέρας τώρα παιά, δέν θα μπορούσε τίποτε να κάνη. Ένα πρωί οι γονείς μου ήλθην. Ο άδελφός μου κατέθηκε να τούς παραλάβη: εγώ σε λίγο πήγα και τούς βρήκα σ' ένα γαλακτοπωλείο που είχαν καθίση λιγάκι γά ξεκουρασθόν: εΐχα δυό κΐν τρία χρόνια να τούς εΐδω. Ήταν καθησμένοι σε μία γωνίτσα του γαλακτοπωλείου, εκεί που τούς ετοποθέτησεν ο άδελφός μου για να πάη νΐ φροντίση για τα πράγματα.

Ήταν δλομόναχοι και ζαλιμένοι από το μεγάλο αυτό ταξίδι που για πρώτη φορά ύστερ' από πολλών χρόνων άκινήτην έκαμην, και από το θορυβό της έντελής νέας γι' αυτούς με γαλουπώλειας. Η μητέρα μου με το μικρό της καπελλάκι, πολύ άδυνατισμένη τώρα, εδγενικιά όμως κι θειαγάπητη, έπως πάντα, μ' αντίκρουσε με άρρος της μάνας που έχει από το θεό το δικαίωμα νάρθη: και βρισκείται το παιδί της και νά ζήτη ήσται και εΐς θάρος του. Μά ο πατέρας μου... οΐ γλυκειά μου, περήφανη και αγαπημένη μου, ποτές μου δέ θα ξεχάτω τον τρόπο σου και το βλέμμα σου στη συνάντησή μας εκείνη. Ο πατέρας μου μ' αντίκρουσε σαν ντροπισμένος, μ' ένα βλέμμα ως να μου ζήτησε συχώρηση, που έρχόταν να μου γίνη φόρτωμα, αυτός που ως την τελευταία στιγμή που μπήκε σε: δικόρι για νάρθη, ήταν το μόνο στήριγμα, ο μόνος προστάτης της οικογενείας του, ο άρχηγός, και που πρό δύο ή τριών ετών ακόμη με ζούσε κι' έμένα τον ίδιο με τον κόπο και με τον ιδρώτα του.

Πέρασαν λίγα δευτερόλεπτα: ως που να μου μιλήση:

— Ο άδελφός σου... πήγε να παραλάβη τα πράγματα... και μάς εΐπε να τόν περιμένουμε...

Τα εΐπεν αυτά κομπιάζοντας, σκισμένος τόσο, ώτε πρόφερε το όνομα του άλλου μου άδελφου που έμνε ακόμη πέρα μακριά, στην πατρίδα...

Πατέρα μου, τις στιγμές αυτές ποτές δέ θα τις ξεχάσω... Θα σε βλέπω πάντα καθισμένο στην γωνίτσα εκείνη, ζαλιμένο και ντροπαλό: και ή άνάμνητη ή δική σου και της μητέρας

θα είναι το μεγαλύτερό μου κεφάλαιο στην ζωή και στο θάνατο. Δέν περάζει που δέν μπορέσα να σας δείξω πόση ήταν για σας ή αγάπη μου, ήμουν πολύ δυστυχισμένος, το ξέρατε και σεΐς αυτό και θα με συχωρήσετε: όμως εκεΐνο που δέν φανταζήκατε ίπως ποτές, είναι ετι για μένα ο κόσμος άδειασε με το χαμό το δικό σας, κι αν ξεχολουθώ άκόμη να τόν διασκελίζω σαν φάντασμα, είναι γιατί μ' άρσει πολύ να θυμάμαι και να πονώ.

(άκολουθεί)

ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟ

[Οι άναγνώστες των Παρασκήνιων, εΐμαστε βέβαιοι, θα διαβάσαν με μεγάλο ενδιαφέρον τα τρία τόσο φαιενά άρθρα του συνεγγραφέα κ. Μ. Βάλσα για τον κινηματογράφο. Το π. όβλημα του κινηματογράφου άπαιχόλει τον τελευταίο καιρό όλο το διανοούμενο καινο της Εδρώπης. Ειδδικές επιθεωρήσεις ιδρύθηκαν, φανατικοί ο ταδριό δημιουργήθηκαν, κι ένα κΐηλος λόγιοι και καλλιτέχνες—πολλοί από τους γνωστοτέτους—άσχολούνται δλοένα για την εΐξυψηση του κινηματογράφου στο επίπεδο της τέχνης. Τα ύπερ και τα κακά συζητούνται με λύσσα από τις στήλες του καθημερινού τύπου. Από τούς πρώτους ο Πάολ Σουνται, ο μεγαλύτερος κριτικός της σύγχρονης Γαλλίας, οΐκτης του κινηματογράφου μ' ένα τρομερό κρηγορητήριο. Στο κρηγορητήριο αυτό άπάντησε ο δρι λιγότερος γνωστός συγγραφέας και δημοσιογράφος: Ζάν ντε Πιερφέ μ' ένα άρθρο του στα «Φιλολογικά Νέα», υπεραιμυόμενος εΐς ίσου σθεναρά του κινηματογράφου που φτάνει να τόν άποκαλει Ύπερταη Τέχνη. Μεταφράζουμε την παρακάτω άπάντητη τού Σουνται στο άρθρο αυτό, που έχει τη θέση της κι' ως άπάντηση στα τρία άρθρα του κ. Βάλσα, στην ότοιοι άνήκει κάθε τμήμα που πρώτος άσκολήθηκε με το ζήτημα αυτό από τις στήλες ελληνικού περιοδικού]

Έχω τη συνήθεια, όταν μου ρίχνονται, να παντώτην έφημερίδα ύπουφάνηκε το συζητούμενο άρθρο—εξόν αν ή επίθεση δέ μου φαίνεται νάξίζει παρά τη σιωπή—και δέν επικαλοσμαι τόν περι τύπου νόμον, και άς τόν έχουν έφαρμόσει μερικες φορές εναντίον μου. Όμως είναι σιδν «Τηλέγραφος της Τουλούζας» που δημοσίεψη το άρθρο το τιλοφορούμενο: «Ο Κινηματογράφος δέν εΐνε τέχνη, που με τόση χέρη το πολέμησε ο κ. Ζάν ντε Πιερφέ, στον τελευταίο αριθμό των «Φιλολογικών Νέων». Ο «Τηλέγραφος της Τουλούζας» που διαβήζεται τόσο στην νοτιοδυτική Γαλλία, είναι άναγκαστικά λιγότερο εξαλωμένος στο Παρίσι και στο όπο λοιπο της Γαλλίας. Γι' αυτό ζητώ τη φιλοξενία για τις λίγες αυτές γραμμές, που θα κιν-

δόνεσαν άλλοιώς να μην έκτελέσουν τόν προορισμό τους.

Γιατί, αλήθεια, δ κ. ντέ Πιερρέ ξέρει με τὰ παραπάνω πώς οι άναγνώστες τών «Φιλολογικών Νέων» δέ λαβαίνουσι δλοι τόν «Τηλέγραφο» και κάνει κατάχρηση αὐτοῦ. Θέλει πράγματι νά πει ότι τὰ επιχειρήματά μου «είναι επιφανειακά και δανάτηχουσι σέ ανάλυση». Πιθανόν, όμως, έξασφαλίζει όπέρ αὐτοῦ δλος τίς επιτυχίες άφίνοντάς σας να τὰ άγνοείτε και προσπαθώντας να σά: πείσει πώς: άγνώ κ' έγώ δ ίδιος, πράματα στοιχειώδη.

«Μά ή ζωγραφική είναι κι' αὐτή θρυφή άναφανεί δ κ. Ζάν ντέ Πιερρέ. Ο άγαπητός μου συνάδελφος πιστεύει δίχως άλλο και θέθελα να κάνει και τούς άλλους να πιστέψουσι πώς: δέν υποψιάζομαι τήν ύπαρξη τής ζωγραφικής!

Ζητώ συγγνώμη πού άυτοαναφέρομαι—είμαι πράγματι ύποχρεωμένος ν' άμυνθώ, και να ποδείξω πώς: ή λιγοστή μου μέρωπη, εινε τόσοση ώστε να γνωρίζω πώς: ύπάρχουν και ζωγράφοι. «Έγραφα τού λοιπόν στον «Τηλέγραφο»: «Νά μη μου π. ον πώς στη θέση του Δόγου, δ πάρχι ή Πλαστική. Εκείνο πού δίνει τή δμορφιά και τή σημασία τών πλαστικών τεχνών, είναι ή μεγαλοφυα του ζωγράφου ή του γλύπτη. Τό μοντέλλο δέν είναι τίποτε, κ' ένας φωτογράφος δέ θάκανε μεγάλα πράματα με τή Μόνα Λίζα, με τήν όποια δ Δεονάρδους ντέ Βίντσι έκαμε τήν Τζοκόνα. Ο Σαρλώ δέν είναι παρά ένα μοντέλλο για τόν κινηματογραφιστή πού δέν είναι παρά ένας φωτογράφος καλλίτερο έφωδιασμένος, δίχως καμιά περισσότερο προσωπική ένόραση. Κοντολογίς — λιγώτερο κι' από τίποτε.»

Όχι μόνο ή ύπερξη τής ζωγραφικής δέ μου είχε διαφύγει, με είχα προσλάβει τήν αντίρρηση, και τήν απέκρουα προκταβολικώς. Είπαι δ κ. Ζάν ντέ Πιερρέ πού μ' έδιάδασε ίσως λίγο επιφανειακά, και προφανώς δέ μ' έκτάλαθε.

«Έπιναλαμδάνει με χιλίους τρόπους πώς: δ κινηματογράφος είναι Τέχνη—και μάλιστα ή ύπερτατη Τέχνη—μιά και άναπαρασταίνει τήν πραγματικότητα όλόκληρη, τή ζωή δλη...» μιά και «έκφράζει τού πραγματικό όσο κ' ή λογοτεχνία, ή μουσική, ή ζωγραφική, κι άκόμα καλλίτερα μιά και τού αποδίδει άπ' εσθίας δίχως τή μεσολάδητη σημείων...»

Είμαι τού λοιπόν άναγκαζμένος με τή σειρά μου να ύπαινεθώ πώς δ κ. Ζάν ντέ Πιερρέ δέν ξέρει εις τί συνίσταται ή τέχνη, μήτε κ' ή πραγματικότητα. Γιατί ή πραγματικότητα δέν είναι δ κινούμενος αυτός κόσμος σχημάτων και άπόφρων πού δείχεται στον περιπατητή και πού καταγράφει δ κινηματογράφος. Αὐτό δέν είναι παρά ή φαινομενικότητα. Νομίζετε άλλήθεια πώς: γνωρίζετε τόν κύριον αὐτόν πού περνάει, γιατί τόν βλέπετε να περνάει; Δέ γνωρί-

ζετε παρά τή σκιά του. Η πραγματικότητά του, είναι εκείνο πού δέ φαίνεται, είναι δ χαρακτήρας, οι ίδιες του (αν έχει) τὰ αισθήματα και τὰ πάθη του. Πώς δ κινηματογράφος θά σά: τή αποκαλύψει; Οι χειρονομίες και οι άλλες τής φυσιογνωμίας κ' οι πού έντονες δέ θά σά: δώσουν παρά μιά σκιαγραφία στοιχειώδη και δίχως ένδιαφέρον.

Γιά να δάλλει κανείς εις ένδειξιν τήν ίδια τήν πραγματικότητα, τήν ούσία τής και τήν όμορφιά τής, χρειάζεται ή έπέμβαση μιάς μεγίλοφυας πού να διανοείται και πού να ξέρει να μεταφράζει τήν ίδια πού περικλείεται στα όντα και στη φύση. Η άληθινή αὐτή ένός Δεονάρδου ντέ Βίντσι ή ένός Ράμπρην, είναι Τέχνη. Τίποτε τού παρόμοιο στο κινηματογράφο, δ όποιος δέν διεισδύει μήτε μεσοσιώνει, και δέν είναι παρά ένα όργανο μηχανικής καταγραφής, και μιά τελειοποιημένη φωτογραφία.

«Έπεμβαίνει ή τέχνη στη δύνθεση τών άντικειμένων πού τού δίνουν να καταγράψει; Μά δέν είναι άκόμα παρά μιά τέχνη τού κατώτατου βαθμού, εκείνου τής παντομίμας, τής σκηνοθεσίας, και τών πλαστικών εικόνων. Δέ φτάνει να ντύσει κανείς και να μαζέψει τὰ μοντέλλα για ένα σύνολο δπως κάνει ένας ζωγράφος ιστοριών θεμάτων μέσκα στο άτελιέ του: δ ρόλος του καλλιτέχνη, τού άξιου αὐτοῦ του άνόματος, δέν αρχίζει παρά τή στιγμή πού πιάνει να πινέλλα του κι αρχίζει να σκεπάζει τόν πίνακά του. Τή στιγμή αὐτή στον κινηματογράφο αρχισον τού πάρτιμο τής ταινίας. Η μηχανική άντικατασταίνει τή σκέψη. Τού λοιπόν ή διάνοια του καλλιτέχνη κατασκευάζει τού έργο και άποτελει τήν τέχνη τήν ίδια, γιατί αὐτή μονάχα μπορεί να ποδώσει τή σκέψη τή συνειδητή ή άσυνείδητη τής φύσης και τής ζωής, δηλαδή όλόκληρη τήν πραγματικότητα.

Η μηχανή δέν είναι πάντοτε παρά ένα μέσον άναπαγωγής και διαδύσεως. Έκχιδάξει και άνοσταίνει άναγκαστικά δει τής έμπιστευθών. Προσθέτω πώς: στον κινηματογράφο δέν τής έμπιστεύονται τίς περισσότερες φορές παρά πενιχρότητες, και πώς οι κάπως φωτισμένοι κινηματογραφιστές συχνά τού παραδέχονται άναστενάζοντας. Με τού; καλλίτερος δρους και με τήν προϋπόθεση μιάς μεγάλης προόδου, ή ύποτιθέμενη αὐτή τέχνη δέ θά εινε πάντοτε παρά ένα άρχαιο πληροφοριών—κατά τ' άλλα πολύτιμο—και μιά διασκεδαστή λίγο ή πολύ εύχάριστη με δίχως σημασία.

Πολύ κατώτερος από τή ζωγραφική και τή μουσική, κατά μέγζονα λόγο δέ θά είναι δυνατό πού να παραδληθεί με τή λογοτεχνία, πού παραμένει, παρά τόν κ. ντέ Πιερρέ, ή πληρέστερη και ή πρώτη τών τεχνών, γιατί δέν άρκείται στο να ύποβάλλει, αλλά έκφράζει άληθινά με ύπέροχη δύνμη και άκρίβεια. Ο Μπετίδεν έχει λιγώτερο βάθος από τόν Ντεκάρτ; ρωτάει δ κ. ντέ Πιερρέ. Μά δεδιόταται Κι όμως ένας Θεός

τὸ ξαίρει αν θαυμάζει τὸν Μπετίδεν 'Αλλ' δ Ντεκάρτ δέν ἐπικίξε ἕνα ρόλο λιγώτερο μὲ διαφορετικὰ πρωτεύοντα στὴν ἱστορία τοῦ ἀνθρώπινου πνεύματος. Μόνον πού πρέπει κανεὶς νὰ τὸν νοιώσει. Κι' αὐτὸ δέν τὸ μπορεί: ἔ καθενας, κ' εἶναι και πὸ κουραστικὸν παρὰ ἀπὸ τοῦ νὰ κοιτᾷ ἕνα φιλμ.

«Ο ὑπερηφάνεια διανοουμένου! έξανίσταται δ κ. ντέ Πιερρέ γιατί παράθεσά τὸ σίχο τοῦ Βαλερύ:

Τιμὴ τῶν ἀνθρώπων, θεοὶ Λόγοι!

Γιατί δ λόγος πράγματι ἦταν ἡ κύριος ἐργάτης και τὸ ἀπαραίτητο ὄργανο κάθε πολιτισμοῦ. Δίχως τὸ Λόγο, μήτε άπιστήμη, μήτε κοινωνία. Δέ θάμιασε παρά ζωκ. Έκτός τούτου, εἰ τέχνες τοῦ λόγου και πρῶτα ἀπάνω ἀπ' ὅλα ή ποίηση, ἔχουν τίς δικές τους ξεχωρες ὁμορφίες πού καμιά ἄλλη δέν τις φτάνει. «Αἱ δέ θά τοῦ τὸ στείλω πίσω τοῦ κ. ντέ Πιερρέ τὸ ἐπίθετο αὐτὸ τοῦ διανοουμένου. Νά μιλεῖς για τόν Πισκάλ και τόν Μπροσσυέτο σχετικὰ με εἰκόνες μαγικοῦ φανοῦ νὰ προφαίζεσαι πώς: δ κινηματογράφος θ' ἀξίσει και θά ξεπεράσει τόν Όμηρο, τὸ Μολιέρο, τὸ Σαιξπήρο, πού θά γίνουσι συνεπὼς ἀχρηστὰ, εἶναι τὸ ἀμάρτημα κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ μόνον ἀνεξίτηστον κατὰ τὰς Γραφάς. Καὶ οἱ ὑπηρετες τής σκέψως δέν παραφέρονται φορὲς ἐναντία σ' αὐτὴ τή λαϊή διασκέδαση, τήν ἀκίνδυνη καθ' ἑαυτὴν πού μπορούσε μάλιστα νὰ προσφέρει και ὠηρησίες, παρὰ ἴσα ἴσα ἐξαιτίας τοῦ ὑπερβολικοῦ ζήλου για τήν ἐνθάρρυνση τής ἀγραματοσύνης πού βάζει τὸν κίνδυνο τίς πού περιλαμπρες ἀνθρώπιες κατακτήσεις, και τὰ πού ὑπέροχα ἀριστουργήματα.

Met. Γ. Κ.

ΠΩΛ ΣΟΥΝΤΑΙ

ΕΙΔΥΛΛΙΟ

...Ός τήν κορφή σου κλίναμε στον κήπο τούδεσημίτη. Τὰ μάτια του νὰ γαλανά, σαν τὰ νερά τὰ κιάρα, Ψυχή τὰ γλυκοφώτιζε μεβλάμψη άποσπερίτη, Πού δέν τή θόλωσε ποτέ ζωής πικρή λαχτάρα: Γελάμενο τίσσηταριό, κ' έξω ή αὐλή με πάστρες, Τή στίλιζαν, σαν κλόκαμοι Μαινάδας μερωμένοι, Γαλάζιες κλάρες τής σκυιάς γαρσφωλαστίς γλάστρες, Ποτιστικά, μυριστικά, δροσιά περιχυμένη. Καὶ πήραμε, θυμητικό, βασιλικούς για φύτρα, Π'ανάθρεψε στοῦ περβολιοῦ τ'αδλάκια ή βουσομάνα, Μά; βλόγησε τὸ εἰδύλλιο στερνά ή Λεημονήτρα Καὶ σήμανε τοῦ δρόμου μας χαϊρετισμό ή Καμπάνα.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑ. ΖΕΡΒΟΣ

ΤΟ ΚΑΝΙΣΤΡΟ ΜΕ ΤΟΥΣ ΚΑΡΠΟΥΣ

«Ποῦς ἀπὸ μᾶς θ' ἀναλάβη νὰ θρέψη τοῦ; πεινασμένους;» Ἐρώτησε τοῦς μαθητές του δ Βούδδας, δταν ή πείνα ἐθέριζε στή Σαραβάστη. Ο Ριτνάκαρ ἔτραπεζίτης, χαμήλωσε τήν κεφαλή του λέγοντας: «Θι, χρειάζονταν πολὺ περισσότερα ἀπὸ τήν περιουσία μου, για νὰ τραφοῦν ἐκεῖνοι, πού πεινάνε.»

Ο Γραῦτέν, δ στρατηγός τοῦ βασιλείου, εἶπε: «Με χαρὰ μου θ' δινὰ τὸ αἷμα τής ζωής μου, με τροφή δέν ὑπάρχει ἀρκετὴ στο σπίτι μου.»

Ο Δάρμαπικλ, πού εἶχε μεγάλα λιβάδια, ἔστέναξε: «Ο Θεός τῶν ἀνέμων ἐξέργησε τοῦς ἀγρούς μου, και δέν ξέρω πώς: νὰ πληρώσω τοῦς φόρους μου στο βασιλεία.»

Τότε ή Σουπρίγια, ή κόρη τοῦ ζητιάνου ἔση κώθηκε.

Υποκλίθηκε μπροστὰ σέ δλους και εἶπε ταπεινά:

«Εγὼ θά θρέψω ἐκείνους τοῦ; δυστυχισμένους.»

«Και πώς;» φωνάζαν, ὅλοι ἐκπληκτοί. «Πώς ἐλπίζεις νὰ μωρὲσης νὰ ἐκπληρώσης τήν ἐπιθυμία σου;»

«Εἶμαι ή πὸ φτωχία μεταξὺ σας», εἶπεν ή Σουπρίγια, «και αὐτὸ εἶν' ή δύναμή μου. Τὸ θησαυρό μου και τήν ἀρθονία μου θά τὰ θρῶ στις πόρτες τίς δικές σας.»

Τὸ βασιλεία μου δέν τὸν γνώριζα, για τοῦτο, σαν μου ἐζήτησαν τὸ φόρο, συλλογίστηκα με τόλμη νὰ κρυφτῶ άφίνοντας τὰ χρέη μου ἀπλήρωτα.

Φεύγω κι' ἀκόμη φεύγω, μακριὰ ἀπὸ τή δουλειὰ τῶν ἡμερῶν μου κι' ἀπὸ τῶν νυχτῶν μου τὰ όνειρα.

«Ἦτσι ἔμαθα πώς: ἐκεῖνος με γνωρίζει και πώς: τίποτε δικό μου δέ μου ἀνήκει.

Τώρα δέν ἔχω πιά παρὰ ἕνα μόνο πόθο: νὰ ἀφήσω ὅλα τὰ πλούτη μου στα πόδια του κι' ἔτσι νὰ ποκτήσω τὸ δικαίωμα νάχω τή θέση μου και γὼ μες στο βασιλείο του.

«Όταν συλλογίστηκα νὰ σκαλίσω τήν εἰκόνα σου, κατὰ τή ζωή μου, για νὰ τήν λατρεύη δ κόσμος, ἔφερα τοῦς πόθους μου και τίς τέφρες τῶν, κάθε γοητευτικῆ ἀταπάτ, μου, κάθε όνειρό μου.

Όταν σέ παρακάλεσα νὰ δημιουργήσης με τή ζωή μου μιάν εἰκόνα, πού να διαβίη μες ἀπ' τήν ψυχή σου, για νὰ τήν ἀγαπᾷ, ἔφερες τή

φωτιά σου και τη δυναμή σου, την αλήθεια σου, την αγάπη σου, και τη γαλήνη σου.

«Κύριε», είπε ο δούλος στο Βασιλιά του. «Ο Ναροθάμ, ο άγιος, ποτέ δεν κατατέθηκε να μπή μες στο βασιλικό νά σου.»

«Ψάλλει τους αίνους του Θεού κάτω από τα δέντρα του μεγάλου δρόμου. Κι' ο ναός είναι άδειος, δεν έχει πια προσκυνητές.»

«Μαζεύονται γύρω του καθώς οι μέλισσες, γύρω στον άσπρο λωτό και περιφέρον τον χρυσό κόπελλο, που είναι γεμάτο μέλι.»

Κατάκαρδα περπατώντας ο Βασιλιάς, έκληξε και πήγε εκεί, που έσταν ο Ναροθάμ χάρμα στη χλόη.

Τόν ερώτησε: «Πάτερ, γιατί άφίνεις το χρυσόδωρο γά μου και κάθισαι έξω, μές στη σκόνη, να κηρύττεις την αγάπη του Θεού;»

— «Γιατί ο Θεός δεν είναι διόλου εκεί, μές στο νά σου,» είπε ο Ναροθάμ.

«Ο βασιλιάς απάντησε συσφώνοντας τα φρύδια του: «Ξέρεις, πώς είκοι: έκατομμύρια χρυσού εξοδεύτηκαν, για να γίνει το θαύμα αυτό της τέχνης, που αγιάστηκε με διαπανηρότατες θρησκευτικές τελετές;»

«Ναι, το ξέρω» αποκρίθηκε ο Ναροθάμ: «γίνηκε τη χρονιά, που μυριάδες από τους υπηκόους σου του κάκου έχτυπήσανε στην πόρτα σου, ζητώντας τη βοήθειά σου, που είχανε τα σπύτια τους καεί.»

«Και ο Θεός έσ' αλλογίστηκε: «Αυτό το έθλιο πλάσμα, που δεν μπορεί να δώσει κατάλυμα στους αδελφούς του, πώς μου χτίση κατοιχία!»

«Και πήρε θέση με τους άστεγους κάτω από τα δέντρα του μεγάλου δρόμου.»

«Και εκείνη η χρυσαυμένη σακουλόφουσκα δεν έχει μέσα τίποτ' άλλο, εκτός από το θυμίαμα της άλαζονείας.»

«Ο Βασιλιάς εφώνασε μές στο θυμό του: «Φύγε απ' τη χώρα μου.»

«Ο άγιος ήρθε αποκρίθηκε: «Ναι, εξόρισε και μένα εκεί που εξόρισες και το Θεό σου.»

Ι. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ

— «Ο αγώνας ο δημοκρατικός, και κάθε ιδεολογικός αγώνας, είναι δράκος άχόρτατος—θέλει να φάει δόξα και ζωή για να χορτάσει.»

— Τι αξίζει μια ζωή να την πολυσυλλογιστεί κανείς αν πρέπει να την πετάξει στον τσίρκο ενός αγώνα—αν έχει μάλιστα τη συνείδηση, πώς η ζωή αυτή δεν πάει έτσι, στα χαμένα, πώς ο δράκος θα χορτάσει καταβροχθίζοντάς την, και θα βουχηθεί ύστερα, και θα πηδήξει έξω από τον τσίρκο νικητής;

ΑΗΜ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΓΕΝΙΚΟΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΙ ΣΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ

Α. (Συνέχεια*)

Και να δ, τι έλεγα στην αρχή αυτού του Κεφαλαίου. Να το άστρομα κ' η πολεύτερη ζωή, όπως τήνε βλέπει και τήνε θέλει ο άδέσμευτος δημιουργός, — ο ποιητής που ζει έξω από τα λογής συστήματα, άδιάφορο αν αυτά λέγονται «δικτατορίες του προλαταριάτου» ή «άβασλευτες και βασιλεύομενες δημοκρατίες.» Ο Ποιητής δραματίζεται, ο Κοινωνιολόγος ταξιθετεί, ο Έπαναστάτης, ο militant εφαρμόζει. Δεν κρίνω σκόπιμο, — αν και ανήκω από ιδιοσυγκρασία σε μια παράοξη προς τ' άριστερά, — να θέλω έναν ποιητή έθνομιστή, άπαρηγητό του έργου του και άρχηγό μιας παγκόσμιας Έρυθρας Φρουράς. Έδώ και ο Ανατόλ Φράνς, ένας από τους πρώτους και μεγάλους θουμαστές του Λένιν, που διέθεσε μάλιστα και δλόκληρο το κοσό του βραβείου Νόμπελ για τους πεινασμένους αγρότες της Ρωσίας, έπαναστάτης ως την ψυχή και στο κόκκαλο, δε βρίσκει έλκος από μερικούς άφηνιασμένους ιδεολάτρες. Ο Πικρός τουλάχιστο του άρνιέται κάθε συμβολή στον άπολυταρχικό Άγωνα της μάζας και τον άποκαλεί έπαναστάτη του γραφείου, με παντοφλες, στον πρόλογο της Έλληνικής μετάφρασης «Πάνω στην άσπη πέτρα.»

Το πρωτόπαρτο τραγούδι των «Άλυσιδων», σχεδιασμένο από τα 1899, σχεδόν όλόκληρο διαφορετικό από το ποίημα που βρισκείται στην «Άσπλευτη Ζωή» (σελ. 181 α' έκδοση) τυπώθηκε στο «Νουμά» (τεύχος 770 Γενάρης 1923) και αξίζει μια παραβολή ανάμεσα στα δύο— ίδίως από κείνους που κατακρίνουν ως μικροαστό διανοούμενο τον Παλαμά. Μια ίδια διανοσπώληση, άντιατομιστική και κοινωνιστική, το εμπνέει.

Μά τώρα ως ακούσουμε την Ποίηση, την καθαρία Ποίηση με την πλανεύτρα λαλιά της, να μās μιλήσει.

Κ' έφρασα προς το φεγγίτη, Κι' άποκούμπησα διπλά τυραγνιστό 'Από άνέβασμα κορμι κ' από άλυσιδα, Κ' έσκυφα εκεί πέμα από τα ύψη του

(*) Το κομμάτι αυτό, που είναι συνέχεια στο τέλος των στίχων, που δημοσιεύθηκαν στο προηγούμενο τεύχος, είχε παραληφθεί από τυπογραφική άβλεψία. Η συνέχεια και το τέλος της μελέτης σε δύο ή τρία κατοικινά τεύχη των «Παρασκηνίων».

Μάτια διαφασμένα για έξω, Προς τα έξω, και είδα, και είδα. Και είδα χωρίς κέρατα τους ούρανοους, Και χωρίς γιαιλους τα πέλαγα, Και λαχτάριζε κι δλοδροσο: ο άέρας, Κ' έπαιζε το φως δλόγλυκο, Και είταν η ύψη κορφογεννητη Μιάς βασίλισσα, μιας Άνοιξης μητέρας. Και είτα ασκλάβωτα κι άκράταγα Λουλουδένια ν' άεροπαίζον Πνεύματα γαλήνια χλίνα μύρια, Και είταν οι Άθωάιτες κ' οι Άγίτες Και τα Νιάτα κι οι Χάρες κ' οι Παρθενίτες Και τα Πανηγύρια. Και είδα από βρονά που ύψωνονταν, Σαν ιδέες, του άπερτέλειου, Ύπεράνθρωπα στ' άνθρώπινα τα μάτια. Μεγαλόκρητοι χοροί να κατεβαίνουν Σαν από ναών και παλατών Σεντεφένια σκαλοπάτια. Και είτανε νυφίδες και γαμπροί Που δ'χοι δεν τους έδεναν τους λογισμούς, Δεν τους βίβαιναν τα χέρια δαχτυλιδια Τρισευτασιμένοι γάμοι πρόσμεναν Σε μια γη που η έγνοια νεκρού σιάχτη. Και η ζωή Θεού παιγνίδι. Και προς τα κρινόσσι ιατα άερογιάλια Κύννοι άράξανε με δέξιο άεράκι Και είταν άλυφρόβαρκε, λευκές, Κ' έξω βήκαν κι άρχιταν τ' άνέβασμα Σε άζωγάφια ψηλά βρονά άνεμπόδιστο Και οι λεβέντες με τις λυγρές. Και είτανε κεί οι και βαβαλλάρηδες Κι άνεβαίναν κι δσα κρινά θέρισαν! Τα κρατούσανε και φάνιαζαν έκείνα Δυσκοπότερα ίσα γιομάτα νάχταρα Για να γίνεσαι μακάριος χορτασμός Κάθε δίμα, κάθε πέμα. Περιστέρια άγκάλιζαν οι Άγκιτες Άρπες οι άμοι στήριζαν που σάλευαν Σε μακρές γλυκόγλωσσες φτεροδρες, Σπόρους έσπερναν οι φοδχιτες Κ' οι ξερόβραχοι ξυπνοσαν κόσμοι πράσινοι, Χρυσάφοροι ποταμοί και οι ρούγες. Και στην ύψη είχαν οι άντρες των παιδιών Το ίλαρό το σφράγισμα, και στην ψυχή Τών ήρώων τη γνώμη. Και τους κλειύρναν, λαμπροί και φοβεροί. Κάποιοι Άρχάγγελοι, και είταν οι γυναίκες τους Και πατούσανε τη γη, ούρανοδρομοί. Και στα χέρια και στα πόδια, παντού άπά [νου τους

Κάτι μέγα φέτρωνε και άπάνταστο 'Από δύναμη, από νίκη, από χαρά, Πιά έδώ κάτω δεν τους κράταγε η Άνάγκη, Μόνο κάποιος θεός Έωτας άδέσμευτος Και είτανε κλασμένοι από φτερά. Και σά νάμουνα κ' έγω εκεί πέμα, ανάμεσα Στους έλευτερους έλεύτερος, και ξεχασα

Τόν Άράπη, τ' άλυσοδέμα, το γύπα, Κ' έννοιωσα τα σίδερα σαν τα φτερά, Και σαν ήλιου φέξιμο τη μοιρά μου Μές στης φυλακής: τη μαύρη τρύπα.

ΠΕΡΟΣ Α. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

— Το διήγημα του Κορμαβίτου, που δημοσιεύεται στην άμέσως έπόμενη σελίδα, πρωτοφάνηκε στον «Καλλιτέχνη» του Βόκου, το Νοέμβριο του 1910 (τεύχ. 8) και ίσως να είναι το τελευταίο δημοσιευμένο διήγημά του. Ο Κορμαβίτος είχε σταματήσει κάθε δημοσιογραφική εργασία από το 1907 που έβγαλε τον «Άρχαιολόγο», και μονάχα, πολύ άργότερα πλέον, όταν γίνηκε η γλωσσική μεταφράση άσολήθης μαζί με τον Παπαμιχαήλ στ' Αναγνωστικά του Κράτους. «Ο Κυρίαρχος» είναι μια δλοζώντανη εικόνα της καλομοιρίας που μαστίζει το Ρωμαίικο και που περιμένει από το Έπίσημο κράτος τη λύση και των άλλούστερων ζητημάτων.

— Τα διήγηματα του Ζιζόντου, Ντελετίλ, Πάλ Μοράν, καθώς και τα πεζά ποιήματα του Ταγκο «Το Κάνιστρο με τους Καρπούδες», μεταφράζονται για πρώτη φορά στη γλώσσα μας και για πρώτη φορά εμφανίζονται από τις στήλες Έλληνικού περιοδικού. Οι άναγνώστες μας θα είναι, πιστεύουμε, σε θέση να εκτιμήσουνε την πολύτιμη αυτή μεταφραστική συμβολή στα Νεοελληνικά Γράμματα.

— Ο φρεϊνός νικητής του μεγάλου βραβείου της Γαλλικής Ακαδημίας Ιωσήφ Κεσέλ, σε συνέντευξή του με τον Σπύρο Μελά, δημοσιευμένη σ' ο «Έθνος» της 28ης Ιουνίου, λέει ανάμεσα σ' άλλα και τα παρακάτω για τον Πάλ Μοράν: «Είναι από τους μεγαλύτερους τοπογράφους του καιρού μας. Δίπλα στ' αυτοπραγματοποιημένα τοπία της γαλλικής φύσεως έφτιασε πλήθος άλλα, δικά του, τόσο ζωντανά, τόσο άληθινά, τόσο αιώνια, ώστε σήμερα να βλέπουμε αυτά τα τοπία στη θέση των πραγματικών. «Έδημισόρητος καινούργια μάτια. Άπό του γράφει όλοι έχουν άρτίσει να βλέπουν μ' αυτά. Το συμπέρασμα μου είναι, ότι ο μυθιατοριογράφος είναι μια έσωτερική δύναμη που οργανώνει κατά τρόπον έντελως προσωπικών το θέαμα της ζωής και το άφηγεται. Είναι και πρέπει να είναι άπολύτως έλεύθερος να το κάνει όπως θέλει.»

— Με παραπομπές, με σχόλια, με προλογικά σημείωματα, με δ, τι χρειάζεται, για να κατανοηθεί το έργο και η μακροσημένη ιστορική εποχή που γράφτηκε (τέλη της Ένετοκρατίας), εκδίδεται από την έρημερίδα «Ελπίς» της Ζακύνθου ο «Χέσσης» του Γουζέλη. Αυτό και μόνον άρκει. Την έκτύπωση έχει αναλάβει ο κ. Δ. Πετσάλης, οδός Μιλτιάδου 1, Άθήναι, όπου έγγράφονται και συνδρομηταί.

ΔΗΜΟΝΗΜΕΝΕΣ ΣΕΛΙΑΔΕΣ

Ο ΚΥΡΙΑΡΧΟΣ

(ΔΙΗΓΗΜΑ ΠΕΡΑΣΜΕΝΟΥ ΚΑΙΡΟΥ.)

Καθόμαστε στο μαγαζάκι της ακρογιαλιάς και χωνεύουμε καλό ψαγούδι. Ο νομάρχης πρώτος, ένας ανώτερος αξιωματικός, ένας δικαστής, ο δήμαρχος που μας φίλεψε κ' εγώ ο ελάχιστος. Χώρα από μας ήταν και άλλοι: κλητήρες, χωροφυλάκοι, υπαξιωματικοί, αγροφυλάκοι, φίλοι κ' εδνοούμενοι του τάδε και του δείνα, το συνειθισμένο ακόλουθο κάθε επίσημης συντροφιάς που πηγαίνει σε γλέντι.

Ενώ οι άλλοι πολιτικολογούσαν—χαζολογούσανε, σηκώθηκα και πήρα την ακρογιαλιά. Πήγαυα άργά, σκυφτά, φορτωμένος από μελαγχολία θανάσιμη. Έτσι μου συμβαίνει πάντα: ο κόπλος των επίσημων μου σφίγγει σε θρωμόχερο την ψυχή. Δεξιά ή θάλασσα, αριστερά ο μικρός κάμπος δασωμένος από κοντοδλες άχλαδιές, εμπρός και πίσω βουνά ψηλά και πετριτά κ' εγώ στη μέση πηγαίνοντας προς το βουνό. Πριν φτάσω όμως εκεί δρέθηκε μπροστά μου ένα ρεματάκι. Πράσινα νερά χόνονταν από τον κάμπο στη θάλασσα, λες κ' ήταν δάμνα που περισεφε από τη χλωροσιά. Βουρλιές είχε το ρέμμα, θαλασσοκούφες, μουρμούρες, άμάκια και πηλούς. Κύματα να θρώ πόρο να περάσω πουθενά. Αντίκρυ δυό—τρία σπιτάκια κάτασπρα με γαλαζοβαμμένα πορτοπαράθυρα, μάλις φαινόταν από τις προκρινάδες και τις τριαντοφυλλίες. Είδα τσεμπέρια γονακίων, άκουσα παιδιαστικά γέλια, ένωσασα γονιών λαχτάρες. Αυό εήματ' άκόμη και πέρασε τα μάτια μου σε ψωφίμι. Ένα πουλαράκι με τή ποδάρια τεντωμένα στο νερό, πλάγιαζε στην άμμουδιά. Ο ήλιος έκανε το πετσί του να γιαιλίζη σε σίδερο...

Γύριζα στο μαγαζάκι όταν άκουσα πίσω μου πατήματα και φωνή τρεμουλιάρα:

—Κύρ άστυνόμε!

Γύρισα να ιδώ έναν χωριάτη στάθηκε άπότομα και με κύταζε. Είπα: παράκουσα, κ' άκολούθησα το δρόμο μου προς το μαγαζάκι. Μά σε λίγο πάλι τα έηματα πίσω κ' ή φωνή φοβισμένη!

—Κύρ άστυνόμε!

Γύρισα: ο χωριάτης πάλι μπροστά μου. Στάθηκε με κύταζε και τα χείλη του άνάδευαν χωρίς να βγάδουν λέξη. Είταν ψηλός και ξερκιανός, με μάτια βαθουλά, σδυμένα και χρώμα κίτρινόμαυρο.

—Έλα κοντά: του είπα: τί θές;

Ζόγωσε άργά, στάθηκε ίσος σαν καφαλισμέ-

νο κυπαρίσι, έδωκε τα χέρια στους γοφούς και με φωνή τρεμουλιαστή σά να ζητούσε έλεημοσύνη.

—Κύρ άστυνόμε, είπα, να, το είδες και του λόγου σου. Την άδγή που φρεσκάρισε το πέταξε στην άμμο, καρσί στα σπίτια μας. Άδριο που θά θρωμίση, πώς ν' άνοιξουμε την πόρτα μας; πώς να ζήσουμε καλοκαίρι—ζαμάκι; Μάς λιώνουν οι θέρμες νάχουμε και τα ψωφίμια; Άνάγκη να ξεσιτωθούμε. Και που να πάμε;

—Έχετε θέρμες εδω; ρώτησα.

—Θέρμες; μπερκές—άλλο τίποτα: δέν τον είδες το βάλτο! λάμια έγεινε και μάς ρουφάει το αίμα.

—Τώρα τί θές από μένα;

—Τί θέλω; τίποτα δέ θέλω, κύρ άστυνόμε μου, τίποτα δέ θέλω. Νά: κάνε μας το καλό να διατάξης να το ρίξουν πάλι στη θάλασσα το ψωφίμι. Η θάλασσα σέρνει κ' αν και κ' αν! άς πάρη και τοσσο, άς το πάρη μακρούά: δέ θέλω τίποτα κύρ άστυνόμε μου: σώσε τα παιδιά μας, γλύτωσε τις φαιήλιες μας.

—Δέν είμ' άστυνόμες, καθυμένα: του είπα: τί να σου κάμω. Νά εκεί στο μαγαζάκι είναι ο δήμαρχος, είναι κ' ο νομάρχης. Έλα να το είπής.

Ο χωριάτης με κύταζε με άπορτα.

—Ο δήμαρχος; χμ, είπα άναμπαίχτικά: ο δήμαρχος δέ μάς έχει άνάγκη τώρα: δέν είν' έκλογές.

—Είνα κ' ο νομάρχης σου λέω: άμα τ' άκούση ο νομάρχης θά τον διατάξη το δήμαρχο: έλα.

Και προχώρησα. Έκείνος στάθηκε στη θέση του και με κύταζε δίδουλος.

—Έλα! του φώναξα.

Τέλος ξεκίνησε με άργά βήματα, με το κεφάλι σκυφτό σά νεροπιασμένος.

Σάν φτάσαμε στο μαγαζάκι το τραπέζι ήταν άκόμη στρωμένο με τ' άποφάγια και τα ποτήρια γεμάτα. Η επίσημη συντροφία στη θέση της: άλλος έπινε καφέ, άλλος ροφεύσε ναργιλέ κ' έπως πριν σπουδαιολογούσαν—σαχλολογούσανε άκόμη. Εγώ πήγα και κάθισα μακριά, αντίκρυ για να προσέχω το χωριάτη. Έκείνος άργοπατώντας πήγε ίσια στο δήμαρχο: μά για να τον πλησιάση έπρεπε να περάση πριν άπ' τον κλητήρα, το γραμματικό, τον εισπράχτορα, τους κομματάρχες, έλη την κουστωδία της δημοτικής άρχής.

—Γεια χαρά! εφίθουρισε φέροντας το χέρι στο μέτωπο, άπομεινάρι του τειμενά.

Κανείς δέν έδωκε προσοχή: ο δήμαρχος κ' ο δημογραμματέας ούτε γυρίσανε να τον κατάξουν. Μόνον ο κλητήρας, χωρίς κ' εκείνος να τ'ν κυτίξη, του είπα:

—Καλώς τον Άλέξη: παρκάμρα λίγο.

Ο χωριάτης στάθηκε πίσω του, έξυσε τη μύτη, έρριξε έλλέμμα νεροπαλό στους τριπεξοκθισμένους: έπειτα με δρυή λύγισε το κορμί του στον ώμο του δημογραμματέα.

—Θέλω να μιλήσω στο δήμαρχο: φιδύριτε.

Έκείνος χωρίς να γυρίση πήρε από το τραπέζι ένα κομματί κρέας και ψωμί και του έβιλε το χέρι.

—Πάρε μαζί: είπα.

Έπειτα πήρε έ α ποτήρι κρσι μισογιομάτο και του τώδωκε.

—Πιέ!

Ο χωριάτης έκατσε σε μιá κρέκλα παράμερα, έμάστισε κάμπου, έπειτα σήκωσε το ποτήρι.

—Σ' όγειν σας: πάντα με καλό: εδχθήθηκε.

Και το κατέδασε ως τον πάτο.

Έπειτα πάλι άγγιξε τον ώμο του γραμματικού και έρχισε με γοήμια να του λέη, πώς θέλει να μιλήση στο δήμαρχο.

—Σας: τον έκοψε ο κλητήρας: ο νομάρχης, δέ δλέπει; επίσημη πρόσωπα: σώπα τώρα.

—Μι θέλω να του μιλήσω: είπα δυνατώτερα κάπως ο χωριάτης, κυτάζοντάς με σά να ζητούσε τη βοήθειά μου: το ψωφίμι... ή βρωμά...

Ο δήμαρχος γύρισε τότε άπότομα, τον κύταζε κατάματα και του είπα στη γλώσσα του τόπου.

—Μή νιλίνερα τσαι κισ, Άλέξη. Έρέστερε τίν ούρα να νιλίερε;... άς νεροπούμενε!... Δηλαδή: Μή μιλάς και σ' Άλέξη! ηδρες την ωρη να μιλήσης;... δέ νερέπεσι!...

Την ίδια στιγμή ο δημογραμματέας πήρε άλλο κοψίδι κρέας, πήρε και δυό τρεις φέτες ψωμί και τάδωκε στις χούφτες του. Ο Άλέξης κάθισε πάλι στην κρέκλα κ' άρχισε να μασά με έρεξη: τα βαθουλά μάτια του άστραφταν.

—Πιέ! του είπα ο κλητήρας, δίνοντάς του άλλο ποτήρι κρσι γιομκτύτερο: έθίβα!

Και τσιγκρίσανε τα ποτήρια.

**

Όταν ο νομάρχης πρότεινε να γυρίσουμε στην πόλη βρέθηκαν έλοι όρθοί. Δούλευε ή πλήξη: άλλως τε πήρε και νύχτανε. Φέρανε γρήγορα τα ζώα: οι άνθρωποι του δήμαρχου μοιράστηκαν ποιάς στ' άλογο του νομάρχης, ποιάς στο δικαστή: ποιάς στο αξιωματικού, να σιάξουνε τα χαλινάρια, να στρώσουν τα σαμάρια, να κρατήσουν τις σκάλες για να καθάληκουν. Ο Άλέξης, θές κατά σύμπτωση, θές από προτίμηση, ήρθε στ' άλογό μου. Φαινότανε πολύ εδχαριστημένος: χάιδεσε το κεφάλι του ζώου, χτένιζε με τα δάχτυλα τη χήτη του, χτύπαγε

τα κιαούλια κ' έλο μουρμούριζε κίποιό τραγοούδι. Τόν ρώτησα:

—Έ, τί έκαμες με το δήμαρχο;

—Τίά ποιά;

—Για το ψωφίμι: του είπαε τίποτα:

Μά κύταζε σά να μήν ήξερε τί τον ρωτούσα. Έπειτα έσκασε τα γέλια.

—Τό θυμήθηκε! είπα μισοστενοχωρημένος: άλήθεια! θά μάς πεθάνη ή βρωμά. Δέ μάς φτάνουν οι θέρμες: θάχουμε τώρα και τη βρωμά. Μά βλέπεις... επίσημη πρόσωπα: σήμερα! πώς να μιλήσης για τέτοια;

Τότε συναχτήης να το ρίξετε μόνοι σας: είταστε τότοι!

—Κι αν είμάττε: ποιάς έρχεται. Ένα ψωφίμι περτώτερο, χαχαχά!... άδριο που θά πάρ' ή βρωμά!... χιχα!... ένα ψωφίμι περτώτερο, δέν πειράζει... ντέ!...

Κ' έδωκε δυνατή ξυλιά στ' άλογο να κινήση.

A. ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ

ΝΥΧΤΑ ΓΑΜΟΥ

Τρελλόπαίξε της χαρωνής ήδονικό το φώς λευκό στην κόκκινη κουρτίνα κ' έού σαν από λήθαργο γλυκό—ξυπνάς μέσα σε ρόδα, κρίνα.

Μάχτενισσα μαλλιά και νεροπαλή μ' ήδονοξάλη γέρνει το κεφάλι... Στων όμματιών σου το θαμπό γυαλί του γάμου ή άμαρτία ξεπροβάλλει.

Και της άλλης σου νείρεσαι τα μύρα που ματωμένα χτες φυλλοροήσαν, τα χάρδια των φιλιών σου που πλημμύρα μες την ήδονική νυχτιά σκορπίσαν...

Κόκκινες παπαρούνες λές μαδήσαν κ' ο νυχτικός χιτώνας σου πορφύρα στα παιδικά σου όνειράτα που σβύσαν σαν τον άνθό της παρθενιάς σου πηρά.

Κρυφοκοιτάς του γάμου τάνδια χάμου και σά να κλαίς, μετανοιωμένη; για τη στερνή χαρά σου: τη χαρά μου που διάβηκε μες τη ζωή την περασμένη!

M. ΚΑΛΛΟΝΑΙΟΣ

ΠΡΩΛ ΜΟΡΑΝ

Η ΥΠΕΡΒΟΡΕΙΑ ΝΥΧΤΑ

(Α·Ι·ΝΟ)

B.

Δυό μέρες αργότερα, αντίμισα την 'Αινό μέ-
σα σ' ένα ζαχαροπλαστείο.

— Δε με αναγνωρίζετε; ρώτησε
— Σχεδόν. 'Αν είστε η 'Αινό, έχετε στον α-
ριστερόν ώμο και στο δεξί μαστό έλλειψες. Μά με
τά φορέματα αυτά, κανείς δεν ξαίρει.

— Γιατί αυτά τα μαλλιά; είνε τόσο δημοφω-
 ένας άντρας που ξουρίζει το κεφάλι του κάθε
 πρωί. Δεν έχετε γύρω στο λαιμό μια άλυσιδα
 με θηλειές που καταλήγει μ' ένα τριφύρι όπου
 είναι γραμμένο το απόκριφο ημερολόγιό σας;
 Τι μέσον όρον κάνετε στο ριζικό της σφύρας;
 Καμπουρίζετε πάντοτε όταν περπατάτε;

Καθώς την έβιαζα να δειπνήσει μαζί μου ή
 να μου δώσει ένα ραντεβού: Αύριο, μου λέει,
 θάρθω να σας πάω με μοτοσυκλέτα. Θα πάμε
 να γιορτάσουμε τον 'Αη Γιάννη στο Γ... Να
 πάρετε μια βαλίτσα.

Διασχίσαμε την πόλη, κάνοντας σε κάθε τι-
 νιγμά και μια υπόκληση. Το κλάσον μ' άνοιγε
 ένα πέραςμα σε στενές λουρίδες—οι διάβατες
 δεν παρυσίασαν σχεδόν καμμιάν αντίσταση. 'Ο-
 ταν ένα τραίνο έφραζε το λιθόστρωτο, ριχνόμα-
 στε προς το πεδούδρομο, περνώντας ξυστά τα
 ανίσχυρα και πολυδουλεμένα, κάτω απ' τα ώ-
 μα τους χρώματα άμαξια πλακωμένα από τον
 άμαξά με το αστρακάν καλαμά. Κάτω από το
 ανάφλι της τροίτας, τάλογατάκια μ' έριχναν
 πίσω από το τρολό τους τσουλούφι, ένα μάτι
 πυρό. Στο διάβα μας, ξανατλούσαμε κίτσια πα-
 ράξενια: το δικαστήριο και την αστυνομία, έλλη-
 νικοί ναοί των πρώτων χρόνων της ρωσικής
 κατοχής, άτμοπλοϊκές έταίρειες γερμανικές με
 καρνάτιδες τους γενναίους άνδριάντες των διευ-
 θυντών γυμνούς ως τον κορμό. Πουλούσαν
 κάτω απ' το μαρτύριο του ανέμου, όλα τάντικέ-
 μενι τα κανωμένα από λευκά βαλίτσες, ποδή-
 λατα, κρεβάτια—μέσα στα μαγαζιά, τις ξένες
 βιομηχανίες: γλώσσες του καυτιού, ξυράφια αυ-
 τόματα, το καθένα συνδεμένο με κίτρινες κορδέλ-
 λες σε μια προσωπογραφία του στρατηγού
 Κράμπ. Μά η δική μας ζωγραφία ήταν εκείνη
 προπαντός που γέμιζε όλο το κρύσταλλο των
 προθηκών. Γλυστρούσε, έσμιγε με τα προϊόντα
 από μέσα, τα άπορροφούσε με τη διαφάνειά της.
 "Ημουν εγώ, μέσα σ' αυτό το μικρό φάρετρο
 από κατακόκκινο βερνίκι, από το οποίο έβγαине
 το ξεχενισμένο μου κεφάλι, τα δακρυσιμένα
 μου μάτια, με κάτω από τα ζαρωμένα μου πο-
 δάκια, μια ρόδα που η ταχύτητα την έκανε αυ-

γοειδή. 'Απάνω στην ισόπεδη ζωγραφία μου
 προσαρμόζονταν η εικόνα της 'Αινό με προσι-
 νο τρικό, παπουτσωμένη ως τους γοπούς με
 μπόττες από μουσαμά. Τα κοντά της μαλλιά
 ξεσηκωμένα απ' τον άνεμο μαλάκωναν με τις
 ξανθιές τους ανταύγειες.—τι γλυκιά τροέλλα—τη
 σκοτεινή και κακόβουλη προσωπίδα των ριγο-
 τών γυαλών, που προχωρούσε σε ρύγχος προς
 το κάτω μέρος του προσώπου. 'Από κάτω προ-
 σαρμόζονταν ένα στήμα νέο και καθησυχαστικό.
 "Η 'Αινό οδηγούσε τη μοτοσυκλέτα μ' επιμέλεια,
 άναίσθητη στη δυσωδία του λαδιού, στη ραφή
 δια των άφλογιστιών κόβοντας τη μηχανή στα
 συγχροδρόμια μαζί με την άναπνοή μου, στα
 νόστερα ακόμα παίρνοντας τις στρωφές με φρέ-
 νο, ριχνοντας πάνω απ' το μπουτι της μια μα-
 τιά στη εξέλιξη κάτω από τον άγκωνα της
 ένα χαμόγελο σ' έμένα.

Δεν υπήρχαν περιχωρα. "Η έξοχη άρχισε μο-
 νομιάς στο ύπόγειο ενός πενιάπατου σπιτιού.
 Μερικά σύννεφα ήταν ριγμένα πάνω στο δρόμο
 σά χαλιά. 'Από πάνω απ' τα νερά των λυγμών,
 ο ουρανός ήταν τόσο ξάστερος, που οι γλάροι
 φάνταζαν σαν κοράκια. 'Υπήρχαν ακόμα μερι-
 κές ιδιοκτησίες εμπόρων χαρτόπιας με κατάρ-
 τια άσφύματος τηλεγράφου από πάνω τους.
 Διασχίσαμε γυμναστήρια βλομεμένα στα ξέφωτα
 έλατοδοσών—άθλητες προσάρμοζαν τα σώματά
 τους στις άσκήσεις. Πήραμε σβάρνα την τρυπη-
 μένη αυτή κορδέλλα που δε μπορούσε να εί-
 ποθει δρόμος. Κυρτονόμουνε, τεντώνοντας τη
 μέση μου, κρατημένος πάνω στα χέρια μου για
 να ξεουδετερώσω τους βρόντους. "Η 'Αινό γε-
 λούσε και οι βιαιότερες στραβοτιμονιές, στις ο-
 ποιες κινδύνευα να ξεφύγω απ' το κοντί μου,
 την ένθουσίαζαν. Μαύ άναπτέρωνε το κουράγιο
 μου με λόγια που τα έπαιρνε ο άγέρας. Πιά δεν
 υπήρχαν παρά άσπρες λευκές, τριγυρισμένες
 από μαύρο,—ένα νεκρόσημο φυτικό,—διακε-
 κομμένες από λίμνες με δλόγγορα ιτιές, στρεβλω-
 μένες από άρθρικούς ρευματισμούς, στις ο-
 ποιες έπλεαν κορμοί δέντρων προς μηχανικά
 προιονιστήρια. Τι ύπόσχεση τριανταφυλλένων
 σπέρτων!

Είχα εγκαταλείψει ένα μήνα νωρίτερα τα
 Champs Elisées όπου τα δέντρα ριχναν κιάλια
 κάτω στα σιά. Ξαναμπογιατίζαν το Ambassa-
 deurs, οι θυροί του Salon ήταν άνθισμένοι,
 λουστρωμένο από τα λάστιχα το βαθύ νερό
 της ασφάλτου κυλούσε προς την Κογκόρντ.
 Νοσταλγούσα όλ' αυτά. Τι λευκές και κακό!
 Θαΐδινα τη ζωή μου για μια καστανιά. Στη
 Δροσδη οι θόλοι πρασίνιζαν, οι πασχαλιές είχαν
 άνθισει στη Σουηδία ξεβιδωναν τους παγο-

ΤΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

13

θραύστες ξελευτέρωναν τα καΐκια—έδώ δεν ή-
 ταν ακόμα στα δέντρα παρά φύλλα μικρόσημα.
 Θαλέγες πώς όσο ανεβαίνει κανείς προς το Βορ-
 ρά, ξετυλίγονταν άνάστροφα η ταινία της 'Α-
 νοίξης. "Ηταν και πάλι λευκές (μα τα άβρα
 κορμιά τους ριχνονταν ένα ένα σε φωτιά) που οι
 μηχανές των τραίνων έφερναν πίσω τους στις
 καρβουναποθήκες τους, προσηγημένες από η-
 χους κοιδουνιών. 'Από το πλατύστομο φουγάρο
 έβγαине ένας πρασινοκόκκινος καπνός, λιγώτερο
 άμορφος από το γαλάζιο καπνό του καρβούνου
 μα που έφραζε πίσω σε μ'ας, πλαγιασμένη από
 τον άνεμο, μια μυροειδή φυτικών ούσιών μοσ-
 χουρισμένη και δυνατή που μ'ας μεθούσε. "Α-
 χρηστες, ξύλινες σε λωσιές για τους άγώνες του
 σκι, άσπρηχτες μετό λώσιμο των χιονιών, ξεγ-
 δέρναν τον ουρανό με τους σκελετούς των.

"Ημουν ευτυχισμένος. Πήρα το χέρι της 'Α-
 νό στο δικό μου και της το χείδενα μ' άγάπη,
 που είχε ως συνέπεια το σβύσιμο της μηχανής
 και το σταμάτημα της πορείας μας. Την έσφιξα
 στην άγκυλιά μου. 'Ορθώθηκε στους άναβατή-
 ρες της, έβαλε τα γιαλιά της στο μεταπό της,
 έσπασε το χεϊνάκι της, και προσπάθησε να χτε-
 νιστεί με τα δάχτυλά της.

— Μια Γαλλίδα δεν το κάνει αυτό, δεν είν-
 έτσι. Έχω μια φιλενάδα γαλλίδα. Είχε τόσο γον-
 τρώ το κεφάλι που έπεφτε ολοένα. Τα χέρια της
 δε μπορούσαν να συγκρατήσουν τάντικέμενα—
 σαν ώριμοι καρποί, πάντοτε κάποιο γάντι, κά-
 ποιο σακουλάκι, κάποια τσάντα άποσπάταν απ'
 αυτήν όταν κινιόταν.

— Οι φιλενάδες μου, άποκριθήκα πειραγμέ-
 νος, παραγγέλνουν τα φορέματά τους με το τη-
 λέφωνο, πλένουν καταγής και δεν έχουν κοιλό-
 πονο. "Ομως καμμιά δεν έχει τη δική σας έλλει-
 ψη ευφραδίας, αυτό το ήλιοκαμμένο δέγμα σας
 και το σώμα σας που γλυστρούσε μέσα' τους
 κρικούς σ' αν καμμίρι μέσα σε δαχτυλίδι.

Και για να της ανταποδώσω τα ίσα:

— Οι άδελφές σας ήταν για μένα σαπουνο-
 φάγες που λατρεύουν είδαλα με μορφές κορά-
 κων.

Αυτό το ξύλινο βισαίνι σπύτι με τα πορτο-
 παραθύρα κορνιζομένα άσπρα, βαλμένο άπάνω
 σε κομμάτια γρανίτη, είναι το Γ... Πάνω στην
 πόρτα είχαν ξύσει τους ρωσικούς χαρακτήρες.

"Ηταν οι δυό κάμαρές μας τόσο γειτονικές,
 τόσο άπαράλλαχτες με τους κίτρινους μεπριντέ-
 δες, τα έπιπλά τους από πλανισμένες λευκές,
 τις ψηλές σαν πύργοι θερμάστρες τους από άσ-
 κρη πορσελάνα, τα διπλά τους παράθυρα άνά-
 μεσα στα όποια φυτρωναν ζουμπούλια, που δε
 θάξαιρα σε λίγο να ξεχωρίσω τη δικιά μου από
 τη δικιά της. "Ηταν ακόμα τόσο παστρικά που
 δεν ήξαιρε κανείς που να ρίξει τη στάχτη του.

— Θα πάρομε ένα σουπέ κρύο, είπε, και
 θα πλαγιάσομε.

— Κι όλας; 'Ας θάταν καλλίτερα να περιμέ-
 ναμε την ώρα του δείπνου;

Χαμογέλασε. Κοίταξα το ρολόι μου. "Ηταν η
 ώρα 11 το βράδυ.

Πάνω στο τραπέζομάντηλο, σά σε δίχτυ συ-
 νέροσαν τα ψάρια: ο σολωμός, οι πέστροφες
 σε σχήμα κουλούρας, οι ρέγκες, οι άντσούδες
 σε μάτσα από ξηή, δεμένες από την οδοά. Μά
 δε μ'ας σερβίρησαν να πιούμε παρά γαλακάκι μ'α
 μπίρα άγίνωτη. 'Από ένα σακουλάκι γιάσφου
 γάρια έβγαλα ύπουλατό νορβηγικό ασquavit "Η
 'Αινό χτυπάει παλαιάμια, ξεβουλώνει τη μπου-
 κιά με μια φουρκέττα, και φτερνίζεται απ' τη
 χαρά της. Γεμίζει δυό ξέχειλα ποτήρια, μου δί-
 νει το ένα παίρνει τ'άλλο μ'παίνοντας σε στήση
 προσοχής, θρονιάει τα τακουνια και τη γλώσσα
 και μου κάνει την άμμεση προσφορά του άδειου
 ποτηριού της, γυρίζοντας τον πάτο του προς
 έμένα με λόγια συνθηματικά που δεν καταλα-
 βαινω. Είχε βγάλει τις μπόττες της κ' είχε φο-
 ρήσει ένα πονκάμισο για μέσα στο σπύτι, με χω-
 ριάτικα κεντήματα ένα περιδέραιο από φυτικά
 έλεφαντόδογτο πλανιστόνα άπάνω της σά μια
 δεύτερη δοντοφυία. Τρώγαμε δίχως να μιλού-
 με, δλωσιόλοιο σά ζευγάρι έγγλέζικο. Τα μάγου-
 λα της 'Αινό έλαμπαν, δίχως κόκκινη πούδρα,
 όπως όλα εκείνα τα σκανδιναβικά πρόσωπα ο-
 που ένα ευκολοκίνητο αίμα άπλώνει το φιασί-
 δι' αυτό που το δυναμώνει ο άνοιχτός άέρας ή
 το έλαχιστότερο κοίταγμα. Δυό μπουκαλές μίλη-
 σαν μ' ευφράδεια. Τα κεφάλια μας έβούιζαν.

Οι νόμοι άπαιτούν την έγκράτεια. "Ομως
 εκτιμούν τον ξένο που παρυσιάζεται στα γεύ-
 ματα με μπουκαλές βενεδικτίνη. Με ξέχειλο πο-
 τήρι δίνει τόση ούσια στο ψάρι. Τόσο μόνο
 κοστίζει—μούχαν είπωμένο—για να γνωρίσει
 κανείς κάμποσες επιτυχίες, με την προσθήκη ο-
 μως δυ κ' έτσι ήταν κιάλας άκριβοπληρωμένες.
 "Η βαλίτσα μου ήταν μια μικρή κάβα (άποθήκη
 κρασιών). Έβαμα διάφορα κόκτειλ περίτεχνα
 ή δεσποτικά: «το έυπνητήρι των πτωμάτων»
 που το κρατούσα από το μαρτίρη του Grand
 Hotel της Στοκχόλμης, και το «εσώτερο χείδε»
 που τόχα μάθει στη Δανία. "Η 'Αινό τα ύφισ-
 τατο με άπλήτη μ' ευχαρίστηση και με μια ά-
 πάθεια που μ' έμπόδιζε να την παρακαλέσω
 να βγάλει το πονκάμισό της. Γύρισε τριγύρω
 απ' το τραπέζι με το πάτο στο χέρι, συνδέτον-
 τας συμφωνίες ψαρκές, σέρνοντας τα πόδια στο
 παρκέ από συνήθειο χειμερινό των χιονοπέ-
 διλων. "Οταν πέρασε κοντά μου, της έδήλωσα
 παράφορα την άνάγκη μου να την φιλήσω στα
 ρουθούνια. Έσυμμορφώθηκε. Το δέγμα της ά-
 ποστάλαξε μια γέυση πίσσας και βερνικίου. Της
 πήρα το κεφάλι και καταμετρούσα τα χαρακτη-
 ριστικά της. Είχε τύπο μογκολικό, τη μύτη
 πλατεία, τα μάτια βαδουλωμένα, που έκαμαν τις
 άδελφές της να μοιάζουν με ροδοκόκκινες Κι-
 νέζες.

"Εβαλα την ήλιθια αυτή ερώτηση των άν-

θρώπων της Δύσης: «Τίθ'α ποὺν οἱ γονεῖσας;»
— Εἶναι τ' Ἀη-Γιαννοῦ. Θὰ συλλογιστοῦν πὼς ἔμεινα νὰ κοιμηθῶ στὸ Γ... Συγκινηθῆκα μ' αὐτὴ τὴ χαριτωμένη εὐθύτητα, μ' αὐτὰ τὰ ἄγρια ξεμολογήματα, μ' ἅλα αὐτὰ μὲ τὰ ὁποῖα τόσον ἔγρα. ὄνειρευόμαστε ν' ἀντικαταστήσουμε τὰ προσχήματά μας, τὰ ποταπά μας ψεύδη, τὴν ἀνεπάρκεια τῶν μύθων μας. Ὅπως ἡ νύχτα, κ' ἡ ὑποκρισία ἐδῶ εἶχε ἐκμηδενισθεῖ: λουτρὰ εἰλικρίνειας, λουτρὰ ἡλίου τοῦ μεσονυχτιοῦ.

— Αἰνὸ, δὲν ἰδρώνατε, δὲν ἀμφιβάλλετε γιὰ μὲνα ἀπὸ σκληρὴ εὐχαρίστηση, δὲν ἀπαιτεῖτε τίποτε ἀπ' τὰς τέρατα; εἰστε δίχως ὑποκρισία, δίχως κῶσο; στὸ Παρίσι οἱ φίλοι μου θάλεγαν: «Εἶναι μιὰ πλύστρα μεγαλεῖο!» Εἰστε ἕνα νέο κορίτσι χωρὶς νάχετε μὲ τοῦτο ἕκρος πάπιας; σ' ἄλλες ἀνήκει τὸ δικαίωμα ὡς τις ἔντεκα τὸ βράδυ νὰ λέγονται «μουσικομαθεῖς»; ἔσεῖς βασιτεῖτε στὰ πόδια σας, δὲ στραμπούλιζετε τὸ ποδάρι σας καὶ δὲ λιώνετε τὸ χαλὶ μπρὸς στὸν καθρέφτη σας.

— Ἀγαπῶ τοὺς Γάλλους γιατί δὲν ἀφίνουν ποτὲ ἡνῶρες τῆς γυναῖκες.

— Στὸν τόπο μας ἔχει κανεὶς πολλὰς ἀπολαύσεις ἀπ' αὐτὲς μὲ τὸν ὄρον ὅμως νὰ τις βγάξει τὸ ἀπόγευμα, νὰ τις διασκεδάσει τὸ βράδυ, νὰ τις χαϊδέσει τὴ νύχτα καὶ νὰ τις ἀφίνει ἡσυχῆς τὸ πρωῖ. Κ' ὕστερα, καμμιά ἀπὸ τῆς ξανθιῆς μας δὲν εἶναι πραγματικὰ ξανθὴ, ξανθὴ εἶσαι δῆ.

— Βλάσφημεῖτε

— Λατρῶν τὰ φημμένα ἀπὸ τὸν ἥλιο κορμιά, τις μελανάδες, τὰ ξεγδαρσίματα στὰ γόνατα, τ' ἀποτυπώματα τῶν φιλιῶν, τὸ ἡλιώκαμμα καὶ τὸ δέγμα, πὺν κάτω ἀπὸ τὰ μαλλιά μένει ἄσπρο, ὅλα ὅσα σεῖς εἴσθε, τὴ σεμνότη σας, τὴ συμβαρότη σας, τὸ δίχως δαχτυλίδια δαχτυλά σας. Ἔχω πρὸς τοὺς οὐτοὺς μόλις περᾶσει τὴν ἡλικία ὅπου νομίζει κανεὶς πὼς οἱ γυναῖκες λιγώνονται μόνο γιὰ σένα.

Κρατοῦσα τὸ χέρι της, ἕνα μεγάλο κόκκινο χέρι, ἱκανοποιημένος πούχα κιόλας δεῖ τὴν Αἰνὸ γυμνὴ, βέβαιος πὼς δὲν ἦταν δυνατόν νὰ συμβαίνει καμμιά ἀπάτη μήτε καὶ νὰ βάλω στὸ νοῦ μου καμμιά μεταστροφή. Ἦξαιρα μὲ τί θὰ καταπανόμουν. Τὶ ἀποτυχίεις ἐκρυβαν ὅλες αὐτὲς οἱ ἐφευρετικὲς προφάσεις σὲς ὁποῖες ἤμουν ὡς τὰ τότε συνηθισμένος, ἀπὸ τὴν κομπορημοσύνη τῶν φουστανιῶν, τὴν πολυμηχανία τῶν βελῶν μὲ τὰ ἐκκολοσύντριπτα μισόφωτα, μέχρι στὸ πονακίμο πὺν ἀπαιτοῦν νὰ τὸ φυλάξουν, ἐπιβάλλοντάς το σὰ μαντήλι ταχυδαχτυλογοῦ, γιὰ νὰ κάνουν τὰ κόλπα τους.

Ἡ Αἰνὸ εἶχε ἀναλάβει νὰ μεῦ ἀπαριθμήσει ὅλη τὴ βλάστηση τοῦ τόπου της, ὅλα τὰ ζῶα πὺν ζοῦνε στὰ νησιά καὶ σὲς λίμνες πὺν ἀναλογοῦν μεταξὺ τους μὲ τόση ἀκρίβεια πὺν θὰ νόμιζε κανεὶς πὼς τὰ πρῶτα εἶχαν κτισθεῖ μὲ τὸ χῶμα τῶν δευτέρων.

Πῖνω σὲ παραθαλάσσια βάραθρα ἀπὸ κοπριές, πιγκουίνια ἀραδιασμένα σὰ δοχεῖα φαρμακείου, κιστόρια μὲ λαδωμένες χωρίστρες, ὅ περιβόρειες κουκουβάγιες ἀπὸ ἄσπρο μπαμπάκι, φώκιες λιπασμένες σὰν πυροβόλα, κασιανὲς ἀρκοῦδες πὺν «κάνουν» τὰ νύχια τους στὰ κλαριά τῶν τελευταίων δέντρων τῆς γῆς, δασοζῶα ἐλάφια ἀνάμεσα σὲς γρανίτες, ὅλη ἡ λαμπρότη τῶν παγετῶνων, οἱ σίφουνες τοῦ λωσιμάτος τῶν πάγων, ἡ μαγεία τοῦ καλοκαιριοῦ.

— Ἔχετε οὐίσκου; ρώτησε ἡ Αἰνὸ. Ἀγαπῶ τὸ οὐίσκου, καὶ ἐν ἑλλείψει τὸ νερὸ νταπιφρις γιατί ἔχει κανεὶς τὴν ἐντύπωση πὼς ἀρμενίζει.

Τότε πῶ ἀντιλήφθηκα πὼς ἦταν μεθυσμένη. Μὰ δὲ γελοῦσε δυνατὰ, δὲ σποῦσε τὸ ποτήρι της μὲς' στὰ δόντια της, δὲν ξεπαπουτσωνόταν κάτω ἀπ' τὸ τραπέζι· χλαπακίζε μονάχα κάτι χοντρά ἀγγουράκια ἀνοστια καὶ γεμάτα νερὸ ὕστερα σφούγγιζε τὰ χεῖλη της σὰ μιὰ πετσέτα ἀπὸ χαρτί καὶ μὲ φιλοῦσε σὲς στόμα λέγοντάς με rüppchen. Αὐτὴ ἦταν ἀλήθεια: ἡ ποθητὴ σιγμὴ πὺν οἱ Πολωνίδες διηγούνταν τις κλοπὲς τῶν τῶν μαργαριταριῶν, πὺν οἱ Γερμανίδες ἀντιγράφουν στίχους, πὺν οἱ Ἀμερικανίδες ζητοῦν νάπομακρυνθοῦν οἱ μαῦροι, πὺν οἱ μαῦρες παραδίδονται σὲς μηχανικούς, πὺν οἱ Ἰσπανίδες ἔχουν ἀντιρρήσεις γιὰ τὸ τάδε φιλι: «Τὸ χεῖλη εἶναι καμωμένα γιὰ νὰ δέχονται τὴν Ἁγία Μετάδοση», πὺν οἱ Ἀγγλίδες ἀπαιτοῦν χρήματα.

Θέλησα νὰ πάρω τὴν Αἰνὸ σὲς ἀγκαλιά μου. Ἐκαμε μιὰ προσπάθεια νὰ σηκωθεῖ, ἄξαιρα ὅμως ρευστοποιήθηκε, γλιστροῦσε, πρόσφερε:

— Δὲν εἶμαι...

κ' ἔπασε σὲς πάτωμα, μὲ διάπλατα τὰ χεῖρα.

Τὴν ξάπλωσα σὲς κρεβάτι της. Ἀνάσαινε μὲ δυσκολία. Ὁ μπουστός της σχίσθηκε σὰ φλοῦδι κ' εἶδα καὶ κάλι τὸ στήθος: τὸ καλοδεμένο σὲς ὄμοις μὲ μαστοφόρους μὲς σκληροαγαθμένους ἀπὸ τὴ χρήση τῶν κουπιῶν. Τῆς ἔβαλα σὲς μέτωπο μιὰ κομπρέσσα ἀπὸ κρύο νερὸ. Τὰ σκέλια της ἦταν ἀνοιχτὰ καὶ γεμάτα σκιά...

— Ὅχι εἶπε.

Ἄνοιξε τὰ βλέφαρα, τὰ κολλημένα σὰν τῶν νεογέννητων γατιῶν, ἀνακάθισε καὶ ζήτησε νὰ ξεράσει.

— — —

Μὲς στὸν οὐρανὸ, ἔβλεπε κανεὶς κ' ὅλας ἀστερισμοὺς νὰ ξεχωρίζουν σὰν τις παταλόπρκες τῶν καλλιγομένων γιὰ τοὺς πάγους ἀλόγων. Ἡ Αἰνὸ κ' ἐγὼ στεκόμαστε σὲς πλώρη τοῦ βαποριοῦ. Ἀπαράλλαχτα ζευγάρια γελοῦσαν, κ' οἱ γλάροι. Δὲν εἶμαστε ἀκόμα σὲς μισὰ τοῦ δρόμου πρὸς τὸ νησί, καὶ μᾶς ἔφταναν, ἀποπλανημένα, κομμάτια φράσεων, φερμένα ἀπὸ τὸ νερὸ. Οἱ κορυφὲς τῶν ἐλάτων ἀρχίζαν νὰ γίνονται πορφυρῆς.

Ἡ Αἰνὸ εἶχε κοιμηθεῖ ὡς τὰ μέσα τῆς μέρας, δίχως νὰ σηκωθῆ παρὰ μιὰ φορὰ γιὰ νὰ πιεῖ δυὸ λίτρος νερὸ. Ἐψαξε τις τέλες

μου. Τὴ φοβέρισα πὼς θὰ ρίξω σὲς θάλασσα ἕνα φλασκί παλιὸ κονιάκ πὺν ἀνακίλησε. Σήκωσε πρὸς ἐμένα δυὸ διάφανα μάτια ἀθωότητος καὶ ὡς μὴν ἀπάντηση, μὲ ἄρχισε σὲς κουτουλιές σὰν κατσίκια.

Ἦμουν ἀκόμα πειραγμένος πὼς, χάρη σ' αὐτὴ τὴ ληθαργία, τὴν εἶχε γλυτώσει. Ἡ σιωπὴ της ἦταν σὰν ἔκείνα τὰ βουβὰ παράφωνα τῶν ἰθαγενῶν: ἐσὺ κακὸ ἀνθρώπο, ἐσὺ φέρεῖ ἐμένα νερὸ πὺν καίει. Τὸ βρήκα σωστὸ νὰ ξηγηθῶ.

— Ὁ τόπος μου εἶναι ὁ τόπος τοῦ κρασιοῦ τῆς ἐγκράτειας καὶ τῆς κοινωνικότη...

— Δὲν πρέπει ποτὲ νὰ γίνονται καυγάδες τὴ νύχτα τ' Ἀ Γιάννη, μὲ διάκοψε.

Φυλακισμένος πίσω ἀπ' τοὺς κορμούς τῶν δέντρων, ὁ ἥλιος ἐξαφανίστηκε—κομμένο κοκκινογούλι. Τὸ βαποράκι ἔφτανε σὲς μῶλο. Οἱ δυὸ ἀγκυρὲς πέσαν ἀπ' τὰ ρουθούνια του. Ἦταν μεσάνυχτα. Ἀρχισε μιὰ ὄρα παράξενη πορτοκαλλόχρωμη μὲ χαρακὲς κοκκινωπές. Στῆλες ἀπὸ ἀτμούς, ὑψώνονταν πάνω ἀπ' τις λίμνες. Πήραμε ἕνα μονοπάτι ὅπου γίνονταν σπανιότερα τὰ ψαροκόκκαλα, τὰ χαρτιά, οἱ νταντέλλες πανταλονιῶν. Τὸ νησί ἦταν φωτισμένο μὲ γιορτινὲς φωτιές ἀναμμένες πάνω σὲς πελώριους γρανίτες. Ἄλλες φωτιές ἔπλεαν πάνω σὲς νερὸ.

— Ἄλι, εἶπε ἡ Αἰνὸ, κοντὰ σὲς πηγή πὺν δυναμώνει τὴν ὄραση. (Ὁ φωτιές αὐτὲς ἔχουν σκοπὸ τους νὰ μιμοῦνται τὸν ἥλιο καὶ νὰ τὸν παροτρύνουν νὰ ἐπιστρέψει, καὶ οἱ βράχοι αὐτοὶ εἶναι σύμβολα γεννητικὰ....)

— Προτιμῶ πολὺ περισσότερο νὰ μὲ φωνάζετε rüppchen, ἀποκρίθηκα μὲ ἰλαρότητα.

Στὴ σκιά, ζευγάρια συνταιριάζονταν καταγίς, σιωπηλά, ἀναίσθητα σὲς παρουσία μας, χωρὶς μὲνα ἀπὸ τὸν κόσμο μὲ τὴν ἀπόλαψή τους σάμπως μ' ἕνα χῶρισμα. Τὰ δρασκελοῦσαμε. Ἄλλοῦ τὰ παιγνίδια ἦσαν θορυβώδεια, συντροφεμένα μὲ τραγοῦδια, μὲ σμπάρα ὄπλων. Κάτω ἀπ' τις σουρβιές, κοπέλλες μοιραζόντουσαν κομμένα σιάχια γιὰ νὰ μάθουν τὴ μοῖρα τους. Μιὰ μυρουδιά ἀπὸ ζεσταμένα πευκοβελόνια καὶ φουρνισμένου τσουρεκιῦ ἦρθε σὲς μᾶς. Πηδοῦσαν, μὲ ἀνοιγμένα τὰ χεῖρα καὶ τὰ πόδια μέσα σὲς φωτιές, προφέροντας εὐχὲς ἀνάμεσα σὲς φλόγες. Ἰσκαὶ μυθικοῖ ἔστρωναν τὴ γῆς, γέμιζαν τὸ χῶρο γύρω ἀπ' τις φωτιές.

Ἐπίεξα τὴν Αἰνὸ νὰ μοῦ διηγηθεῖ τὴ ζωὴ της. Ἦταν ἐπιμελής, ἀλλά, τὸ παραδεχόταν, «χμαιρικὴ». Τὸν περασμένο χρόνον εἶχε διορθεῖ γραμματεὺς τῆς διαχαράξεως τῶν συνόρων τῶν βορειῶν περιφερειῶν, κ' εἶχε διαπραγματευθεῖ σὲς περὶ τῆς αὐτῆς μὲ τοὺς μολοσβίους. Εἶχε κάνει σὲς Στοκχόλμη μιὰ σκόλη μὲ χρυσὰ σειρίτια κ' ἕνα τρικαντὸ μὲ φτερά γύπα πὺν τὰ φέρεσε τὴν ἡμέρα τῆς ὑπογραφῆς.

Νοιώθοντας ἄξαιρα τὴ μέση της πὺν ἔλαφρα φρωμένη, ἀντιλήφθηκε πὼς καθὼς μιλοῦσε τῆς εἶχα λύσει τὸ φουστάνι.

Ἐιθέρησα περιφράσεις.

— Δὲν ξεγυμνῶνομαι ποτὲ, παρὰ μὲ τὴν οἰκογενεῖά μου, εἶπε ἡ Αἰνὸ.

Καθήσαμε ἀνάμεσα σὲς κομμένη ξυλεία. Γελάδες ἀπόπνεαν σὲς ἄριζα στὴ γῆ μὲ ὁσμὴ ξυλόγαλου. Ἄκουσε κανεὶς τρυφεροὺς ἀναστεναγμούς μὲ τοὺς ὁποῖους γυναῖκες παρακινούσαν τοὺς δυσκολοσυγκινητοὺς μὲ τὰ μεγάλα χεῖρα συντρόφους τῶν. Σ' ἕνα ἄδρατο βάραθρο, κάποιος ἔπεσε μὲ μιὰ φωνὴ σφιγγῆ, καὶ τὰ κόκκαλα ἔτριξαν σὰν ξεραμένα φρύγανα.

— Τὶ σκέπτεσθε;

Ἡ λιτὴ μεγαλοπρέπεια αὐτῶν τῶν ἀκόλασι-
ων συγκινεῖ τὴν ψυχὴ μου τοῦ Γάλλου, λάνγου, ψεύτη, καὶ ἀδιάκριτου. Γνώριζα τὰ πάρκα τῆς Νέας Ὑόρκης, πὺν, τις νύχτες τοῦ Ἀδγουστου μένον ἀνοιχτὰ σὲς κοινὸ. Μέσα σὲς θεομὴν ὅ γρασία τὰ παρτέρια εἶνε προσωρινὰ νεκροταφεῖα ὅπου κοίτονται ἐργάτες ξεμανίκωτοι μὲ Ἰρλανδέζες. Φορῆς, ἕνα μηχανουργὸς ἰαπολιτᾶνος ξαναβρίσκει τὴ φωνὴ του τοῦ τενόρου. Σλάβοι κάνουν χορωδίες. Στὸ Χαϊτὸ Πάρκ, τὸ χερμῶνα, ζευγάρια μένον μ' ἐνωμένα τὰ χεῖλη μὲς' τὴν ὁμίχλη ὡς τοὺς ὄμοις, ἀνάμεσα σὲς πρόβιατὰ κάτω ἀπ' τις φωνές τοῦ Στρατοῦ τῆς Σωτηρίας, καὶ θάλλονται ὄρθια. Στὴ Μαδρίτη, μὲς' σὲς πλατεῖα Recolets, πίσω ἀπὸ τὰ αυτοκίνητα τοῦ Pits, οἱ μουλαράδες μὲ τὰ μαῦρα τους βελούδα δροσίζονται σὲς περκαλῖα τῶν φουστανιῶν τῶν γυναικῶν τοῦ δρόμου. Στὸ Ταϊτί, — ἄγρο ζωεμπόριο — οἱ γυναῖκες κολυμποῦν ὡς τὰ πλοῖα κινεζαίνου ἀπάνω. Στὸ Παρίσι, σ' αὐλάκια τῶν ὀχυρωμάτων, παλληκάρια σγουρόμαλλα σὰ λάχανα.

Ἡ Αἰνὸ ἔσφιξε σὰν τοιμέντο τὰ χεῖρα της γύρω σὲς λαϊμὸ μου:

— Εἴσθε ἕνα διεθνὲς γουροῦνι, εἶπε.

Τὴν πῆρα σὲς ἀγκαλιά μου. Ἐμεινε ἐκεῖ ὅλο τὸ ῥέστο τῆς νύχτας, δηλαδὴ δέκα μόλις λεπτά, γιατί ὁ ἥλιος, ὕστερ' ἀπὸ ἕνα γοργὸ ξεπλύσιμό, προθυμοποιόταν κ' ὅλας νάνατεῖλε.

Γ. ΒΟΥΓΑΣ

— Ὁ κόσμος τοῦ ποιητῆ αὐτόνομος εἶναι καὶ αὐτεξούσιος ἀπὸ πολλὰ βοηθεῖται καὶ ἀπὸ πολλὰ πλουτίζεται· τόσο τὸ καλύτερο· ἀλλὰ ὁ κόσμος τοῦ ποιητῆ εἶναι τὸ τραγοῦδι του· ἕνα κελᾶδημα σὰν τοῦ κορδαλοῦ ἢ μιὰ συμφωνία, σὰν ἀπὸ βαγνερικὴ ὀρχήστρα. Ἡ καλύτερα: Ὅ,τι ἐμπνέει τὸν ποιητὴ γίνεται κόσμος.

— Ὁ ποιητῆς εἶναι ὁ μεγάλος ὄνειροπλέχτης. Τὰ ὄνειρά του, καλὰ καλὰ, δὲν εἶναι σὲς διάθεσή του νὰ τὰ προσελκύη ἀπὸ ὀρισμένους τόπους καὶ καιρούς. Τοῦ ἔρχονται ἀπὸ παντοῦ.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Ο ΕΞΠΡΕΣΣΙΟΝΙΣΜΟΣ

«... Η αληθινή τέχνη εινε βαλμένη μέσα στη φύση. Έκείνος μονάχα θα την αιστανθή, που θα μορέσει να την τραβήξη από κει...»

ALBRECHT DURER

Σε κάποιο γράμμα του ο Vincent van Cogh μιλάωντας για την τέχνη του στον αδερφό του Τέο—το μόνο πρόσωπο που του παράσχε στην άπειρη δυστυχία, που ζούσε—γράφει με κάποια χαρά τη φράση αυτή: «Τότε μονάχα αισθάνομαι ακόμα τη ζωή, όταν είμαι μ' όλη μου την καρδιά βαλμένος στη δουλειά... Αλλά έτσι, που βρίσκομαι στη μοναξιά, λογαριάζω ως τόσο σε μια υπερδιέγερση κάποιας στιγμής... Και τότε αφήνω τον εαυτό μου να πηγαίνει, ως την υπερβολή... Αλλού πάλι πασκίζει να εξηγήσει πλέρια γιατί μαθές βλέπει τριγύρω του τον άλλοκοτο αυτό κόσμο, που λείπει με τόσην αγάπη μέσα στα φανταστικά του τοπεία... Αταχτα κομμάτια από χέρσα χωράφια καμμένα απ' το δυνατόν ήλιο της μεσημβρινής Γαλλίας, άτροφικά, ραχτικά δέντρα, που στέκονται αινιματικά, με τη συντροφιά των μεγάλων μυστικών ανακατομένα καθώς είναι μέσα στο στρόβιλο που γύρω των εσθίκωσε ή ταραγμένη ψυχή του. Ταπεινά σπιτάκια της Arles μαζεμένα τό ένα κονιά στ' άλλο, πίσω απ' τις στενόχωρες άποπνιχτικές αυλές των, φορτωμένες από μια πληθωρικά άρρωστη βλάστηση της φύσης. Και τό εμπυχο ύλικό των: τους «δαιμονιακούς» ανθρώπους των, τους «φτωχούς φίλους» του με την έκφραση εκείνη της σκοτεινής τραγικότη τας...»

Ο καθύμενος ο Vincent μέσα στην άλληλογραφία του αυτή, μια θαυμάσια σειρά από εξακόσια γράμματα, γραμμένα με τόσο βαθύ αίσθημα και με μια συγκινητικά απλότητα—χώρια απ' τις μικρολεπτομέρειες της βασανισμένης του ζωής, ζητάει άθελα να όρση τη μυστικά αυτή σχέση, που βρίσκεται ανάμεσα στην έξωτερίκευση της Ζωής μ' αυτήν του έσωτερικού ανθρώπου. Πρώτος αυτός, ύστερα απ' τον Σεζάν, με την περίφημη «κατασκευή» του, την «construction», έσπρωξε κάπως τολμηρότερα τό πρόβλημα αυτό της τέχνης που απασχολεί κ' ακόμα σήμερα μιάν δλόκληρη νέα γενεά απ' Εξπρεσιονιστάς. Έβαλε μέσα σι' άδυτα του ναού της «καινά δαιμόνια», φέροντας με την διείσδυση του στον «δραματιστικόν κόσμον», μιάν αληθινή επανάσταση στην έως τότε καθιερωθείσα παλαιά παράδοση που βλέπει τας μορφάς των πραγμάτων...

Η Φύσις, που μας φαίνεται εκ πρώτης ό-

ψως ως μία απομονωμένη δύναμις—δέν είναι στην πραγματικότητα παρά ένα από τα πιο πολύπλοκα, εμυστάβολα φαινόμενα που υπάρχουν. Ένα ποικιλόχρωμο σύμπλεγμα από αντικειμενικά, υποκειμενικά, παθητικά, ενεργητικά στοιχεία. Το αποτέλεσμα δηλαδή της ιδιικής μας πνευματικής αντίληψως, αναπόσπαστα συνδεδεμένο με τα αισθήματα και τις σκέψεις μας. Μόνον ως αντικειμενοποιούμενον. Έγώ δίδεται ή Φύσις προς άναγνώριση. Έξ ού ή «παράστασις μας είναι ο κόσμος». Η Σχέση του Ατόμου προς την Φύση—σύμφωνα με τό βαθμό—της Έντασης των δύο αυτών «συνθετικών» παραγόντων του αντικειμένου και υποκειμένου—αλλάζει κάθε τόσο υπάκουη στην στιγμιαία προσωπική διάθεσή μας. Γι' αυτό ο καθένας βλέπει αυτήν διαφορετικά. Ο χαρούμενος άνθρωπος αισθάνεται να πλημμυρίζει μ' σ' στα στήθια του ή «χαρά» του, και να ξεχύνεται τριγύρω του κλοντας να βλέπη τα ίδια πράγματα άλλοιωτικά απ' εκείνο που έχει μέσα του τό αισθημα της «λύπης». Με άλλα λόγια ή ψυχή μας γίνεται ο κυριώτερος ρυθμιστής των παραστάσεων μας... Στόν διανοητικό μας κόσμο τό κάθε πράγμα όχι μονάχα δέν θεωρείται ανεξάρτητο, αυτόουσιο να πούμε, έτσι ξένο προς την έννοια μιας άλληλενδύτου συνοχής, πνευματικής συγγενείας, αλλά παίρνει μια θέση δλοκληρωτικά μέσ' τη φαντασία μας που ανταποδίδει την εικόνα του τέλει παραλλαγμένη αλλά «σταθερή»...

Τά αντικείμενα δέν είναι όπως φαίνονται στα μάτια μας. Η αληθινή των υπόσταση δέν είναι εκείνη, κάτω από τό πέπλο της φαινομενικής των παραστάσεως που ζούν. Ο καλλιτέχνης γνωρίζει καλά, πως ή μορφή των πραγμάτων διαρρέει ως ένα ρευστό στοιχείο. Κι έτσι δέν μας παρουσιάζονται ως «πραγματικά». Η έντύπωση, που μας έρχεται εκ των έξω ο φεύλει, κατά κανόνα, να δλοκύπη στην έκφραση εκ των έσω. Αυτό θα είναι τό ασφαλές κριτήριο, για να σχηματίσουμε την «αληθινή» ιδέα του περιβάλλοντος. Μέσα στο χωνευτήριο της ψυχής μας, άλλοιώνονται τό γνωρίσματα του έξωτερικού κόσμου—Γραμμές—Χρώματα—Τόνοι—σύμφωνα με μυστικούς, αλλάθευτους νόμους του Είναι μας, μεταουσιώνονται τ' μιάν άλλοιωτική, αναλλοίωτη, αληθινή, υποκειμενική «πνευματική φόρμα» (Die geistige Forme.)

Τώρα είναι όλος δευτερεύον ζήτημα, αν τό ψυχικών αυτό κατασκεύασμα που δέν κρατεί καμιά πιστή εικόνα του αντικειμενικού κόσμου—διεργιηνεύεται από τους φοντουρίστ, ντανταίστ, κατ' άλλον τρόπο. Προσπαθούν, ο καθ' ένας με τη σειρά του, να προσδιορίσουν κάπως θετικότερα τό έσωτερικόν αυτό διάγραμμα των έντυπώσεών μας—άποκρυσταλλώνοντάς το σε μια απ' τις απλοστάτες πρωτόγονες γεωμετρικές μορφές. Εινε μια κατά συνθήκη λύσις της φόρμας—μία πλατύτερη εκδήλωση του πλαστικού «Εξπρεσιονισμού». Τό σπουδαίο

είναι ότι οι κατηγορίες αυτές έχουν γεννηθή από την ίδια άρχή που είναι ή παντελής αντικατάστασις της παντοδυναμίας των όπτικών φαινομένων διά της «μεταφυσικής» τρόπον τινα όπτικής και ή δημιουργία ίδιως ενός καινούργιου καλλιτεχνικού άτομικού αισθητηρίου.

Όπως ή άρμονία της ανθρώπινης υπάρξεως στήριζεται όλότελα επάνω στην έσωτερική μας Διάθεση, έτσι ή Τέχνη—τό κυριώτερο όργανο της έκφρασεως—πρέπει κατ' ανάγκην να ανταποκρίνεται ίσως στη Σκέψη και τό Αίσθημα. Ξεχωρίζοντας λοιπόν την Τέχνη από τη Φύση—την αλήθεια της όποιας άπαρνούμεθα, αντικαθιστώντες αυτήν διά της Φαντασίας—κάνομε μιάν άλλη έκπροσώπηση του Ιδανικού. Η νέα αυτή σχολή, έμβαθύνουσα, διά της ψυχανάλυσεως, φθάνει στο να μας αποκαλύψη κίω από την όμορφη φαινομενική λάμψη του αυτή την ίδια «σταθερά» έσωτερική ουσία του πράγματος. Η λεπτή αυτή εργασία της Διεσδύσεως ακολουθεί τον ίδιο δρόμο άπαράλλαχτα όπως τον έχει άνοξει ο «Θείος» Πλάτων, εις τας «σφαίρας» του Ιδανικού κόσμου του, όρίζων την «ιδεάν» ως την ύψηλοτέραν παράστασις του πράγματος.

Όπως βλέπομε ένας εθνεγικός άγώνας άνοίγεται μπροστά της. Η όπτασία ο ισχυρότερος μοχλός της σύλληψεως ενός έργου Τέχνης θα κινήση τον όγκον του Έξπρεσιονισμού στας άχανείς, άναζητήσεις του. Έθρικόμενος, αντιμετώπος με τό «αισθητόν» περιβάλλον, θα ζητήση ν' ανταποδώση μιάν άλλη, «τεχνητή» φύση, χαραγμένη μέσ' τα άποκλειστικά σύνορα της τέχνης.

Δέν θάχη βέβαια καμμίαν απολύτως όχέση μ' αυτήν που χαπλώνεται μπροστά μας, σε μια χαϊδιάρικη, φιλάρεσκη γυναίκα.

Θάμα μονάχα των ματιών μας με την τελειότητα της ανατομικής συνθέσεως του σώματος. Αυτή, χωρίς ν' άσχοληθή, με τους άλύγιτους «κανόνες», τις τυπικές «άναλογίες» της φύσης, θάχη μ' όλα ταύτα μία δική της ασύλληπτη, άκόσμη όμορφιά και μέσ' απ' τα βάθη της θα ξεχύνεται μια αιώνια άσίγητη άνάβρα από θείες ασύγκριτες άρμονίες. Γιατί έτσι την έχουν ίδη τα «μάτια» της ψυχής μας, αινιματική, φανταστική, με την τραγική άνησυχία του αληθινού τεχνίτη.

Ός τόσο θάναυ καυτή δικό μας «πλάσμα»—τό μόνο, ελάχιστο, πολυστιμόριο της δημιουργίας, που έχει χαρίσει στον άνθρωπο από κάποια ψηλή συγκατάβηση του Θεού του και δέν μπορεί παρά να την αισθανόμεθα βαθύτερα και να την αγαπούμε περισσότερο...

Αυτό άκριβώς χωρίζει τους Έξπρεσιονιστάς από τους Νατουραλιστάς, Έμπρεσιονιστάς και τους Ίντελιστάς. Οι δύο πρώτοι ζητούν να παραστήσουν τη Φύση υπό την άκριβή έξωτερική φευγάλεα μορφή της, χωρίς να παρατηρήσουν την έσωτερική αμετάβλητη όπόστικ-

ση των πραγμάτων. Οι τελευταίοι μάλιστα έχουν προχωρήσει ακόμη περισσότερο. Προσπαθούν όχι μονάχα να μας τα όρίσουν λεπτομερώς, κάτω από την φαινομενική, αντικειμενική των όψη, αλλά τα άνυψώνουν εις την άπατηλή σφαίρα του «ιδανικού» καταστρέφοντας την «αληθή» εικόνα των, που είναι ή έσωτερική ουσία των. Τό πνεύμα αυτό της «Έκφραστικής Τέχνης», όπως σήμερα διαμορφώνεται, έξυπηρετεί περισσότερο από κάθε άλλην, ή έλεύθερη, υποκειμενική «άφηρημένη ζωγραφική» (Die abstrakte Malerei). Στόν άπέραντο όρίζοντα που κλείει μέσα της, κατά τον Καντίσκην, τον μεγάλο αυτό Έθαγγελιστή της καλλιτεχνικής αυτής νέας Πίστεως «Η έκσταση του Απειρου και τό ρασάλειον του άπολύτου μέσα εκεί κυριαρχούν αιώνια...»

Έτσι ο Έξπρεσιονισμός δείχνεται σε μια ζοφογόνος, ανεξάντλητη έσωτερική έντονη δύναμη, ανεπληρώνουσα ένα κενό που μας άφίνει στο πέραςμα πάντα ή Ζωή με μια δόση του Πεισιμισμού, σαν ένα μικρό καταστάλαγμα. Για τον άνώτερον άνθρωπο όρθώνεται, σε μια σωτηρία αντίδραση στην μονότονη έξωτερική εκδήλωση του ασυνάως γίνεσθαι, έρχεται γι' αυτόν σαν μιάν άπροσδόκητη Άπολύτρωση κλοντας να τον μεταφέρει από τον επίγειο αυτό κόσμο, σ' έναν άλλο, μακρυνό, γεμάτον από ξωτικά όράματα...

ΓΙΩΡΓΟΣ Α. ΒΑΛΤΑΔΗΡΟΣ

ΜΥΣΤΙΚΕΣ ΑΡΜΟΝΙΕΣ

M. T.

Και τό στεγνά λουλούδι μου τ' άμάραντα σε Σένα τό χαρίζω, ο Κόρη, άπόψε άπλωσε τ' αλαβάστρινα χέρια σου και κόψε...

Μέσα τους της ψυχής μου τό ανατέλλασμα παρθενικό αναβλύζει, λές και νάκιναι όυθμός, παλμός, πνοή, σ' ένα πανέμορφο ποίημα του Κάιτε...

Κι' αν ειπ' ο Ποιητής που μας έπόντισε με τό βαθύ κ' άγνό παράπονό του, ός τραγουδούμε άδιάκοπα στον κόνο μας σκοπό δικό του!

Ν' άντλούμε απ' τις στροφές του νέα δύναμη όπως απ' τη δροσιά τ' άχνό λουλούδι, στά χείλη μας ν' άκαλοτρέμη άνάλαφο τό πρώτο τραγο δι.

Κι' ός μη σκεφτόμε πως σ' ένα σκοτεινάσμα του τραγουδιού θα σβήση και ή στροφή: Τού όνειρου μας, όσο κρατάει, ός πίνουμε την Ίδονή!

ΓΙΩΡΓΟΣ ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΕΡΙ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

42 ΒΑΘΜΟΙ ΥΠΟΣΚΙΑΣ

Πολλή κριτική, πάρα πολλή κριτική, με το τσου βάλι κριτική, έπεσε πρὸ καιροῦ καὶ τελευταία σ' έρμη, ίδες καὶ περιοδικά. Βαρειάται νὰ διαβάσει κανείς τους τίτλους—πού νὰ βρεθεί γιὰ τὸ περιεχόμενον κέρι!

- α) Τὸ Φαινόμενο τῆς Παρακμῆς.
- β) Πρὸς τοὺς Ἀπαίτητους δρόμους.
- γ) Ἡ Ἑλλάδα γυροῦει τὸν ἑαυτὸ τῆς.
- δ) Τὸ ἄνοιχτό πεδίο καὶ τὸ ὑπόστεγο τῆς κριτικῆς.
- ε) Τὸ ζήτημα Καβάφη κ' ἡ γνώμη τοῦ κ. Jean Sebestien.

στ) Οἱ Αἰωνισταὶ καὶ Ἡ νεοελληνικὸς Πολιτισμὸς.
ζ) Ἡ Ἑλληνικὴ βιοτεχνία — βάση τοῦ γιότιου ρουθίνου.

η) Ἡ προσπάθειά μου στοὺς Δελφούς.—Τὰ πραγματικά κίνητρα,—καὶ τράβα κορδέλλα!

Διάφοροι ἀργόσχολοι, ἀνίκανοὶ νὰ νοιώσουνε κά-
θε ἄλλο παλμὸ δημιουργίας καὶ ζωῆς, ἔξδν ἀπὸ τὸ
μυλόκινο χρῆμα πού τοὺς δίνει τὴ μόνη ἀξία καὶ μιὰ
φανταχτερὴ γυαλάδα νὰ λάμπουνε στῶν μικρόψυχων
τὰ μάτια, βαλθῆκανε αὐτὴ τὴ φορὰ νὰ μᾶς φωτί-
σουνε :

1) Πῶς γίνονται τ' ἀγκυραροκούκια στὴν Εὐρώπη
καὶ πῶς ἔδω στὴν Ἑλλάδα!

2) Τί ἐπίδραση ἔχουνε στὴ σύγχρονη σκέψη ἄσοι
πῆγανε γιὰ λίγο καιρὸ στὴ Γαλλία—διαπρύσιοι κή-
ρυκες τῆς πιδ ἀσημαντῆς ξένης παραγωγῆς!

3) Πῶς νὰ ἐκφράξουνε μ' ἀφηρημένους ἔννοιους—στα-
τικά, βασικὰ, ἐντατικά, ὁ σκληρωμένα—χωρὶς νὰ
λές τίποτα κατὰ βάθος!

4) Τί ἀνώτερον «καλλιτεχνικὴ καὶ πνευματικὴ συγ-
κρότηση» χρειάζεται γιὰ τ' ἀκνηθῆς τοῦ Παλαμᾶ τὴν
ἀξία καὶ νὰ θαυμάσῃ τὴ Σχολὴ τοῦ Καβάφη!

5) Πῶς τὰ βώδια γίνονται... σύμβολα ποιητικὰ
ὅταν... φαῖδρά πηδᾶνε καὶ... βελάζουν ἢ ἄνα δια-
γράφουνε θλιβερά... φαύλους κύκλους ἢ καὶ διεν...
ρεμβάζουνε με μιὰ παρέα... πολιτισμένους ἀγελάδες!

6) Τί σημεῖα παίρνουνε στὴ νεώτερη ποίηση τὰ
παγκάκια τοῦ Ζακπέου καὶ τῆς πλατείας Κάνιγγος,
ἂν μεταφέρθουνε ἀπὸ κειθε οἱ... «νυκτερινῆς ἐξομο-
λογῆσεις» κ' οἱ «μακρονῆς νοσταλγίες» σὲ Καβάφειο
στίχο!

7) Πῶς ὁ Θεὸς τῶν «Γραμμάτων» ἀργίσθη καὶ
μετέβαλε τὸ νερὸ τοῦ Νεῖλου σὲ αἷμα κ' ἐγέμισε ἢ
Αἴγυπτος βατράχους κ' ἔβγαλε σκότος βαθύ!

8) Τί κέρδος θάχουμε ἂν ἀκολουθήσουμε τὸ πα-
δειγμα τοῦ Σικελιανοῦ... ζωντανεύοντες τὸν ἀρ-
χαῖο πολιτισμὸ μας!

9) Πῶς ἢ κ. Εἰσα Σικελιανοῦ, σὴν τὴν κοῦρμένη
τὴν πιστὴ Πηνελόπη, ὑφαίνει καὶ ξυφαίνει στὸν ἀρ-
γαλειὸ τῆς τὸν... τρίχινο ἀσκητικὸ τῆς ζωῶνα,
καὶ τέλος

Τί κατεῦθυνση πρέπει νὰ πάρουνε τὰ Νεοελληνικὰ
Γράμματα γιὰ νὰ λυτρωθοῦνε ἀπὸ τὶς δέκα πληγῆς

τοῦ Φαραῶ—τὸν Καβάφη, τὸ Βαγιάνο, τὸ Συμεωνί-
δη, τὸν Πετρόλαρη, τὸ Βρισμιτζάκη καὶ τοὺς ἄλ-
λους θρυλικὸς κριτικὸς ἱατροῦς.

Ὁ Διάβολος, λένε, δουλειὰ δὲν εἶχε... κτλ. κτλ.
Ἐποχὴ στειρότητας, ἀναδουλειᾶς καὶ πνευματικῆς
καθ' ὅλα βλακειᾶς. 42 βαθμοὶ ἐπὶ σκοιάν! Περγάμε
τὴν κριτικὴ περίοδο στὰ Γράμματα!

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΤΡΑΚΑΣ

Υ. Γ. Στὰ σημεῖωματα αὐτὰ δὲν ἔχει, δοθεὶ ἀκό-
μα ἢ... τελεωτικὴ μορφή. Ἀπομένοννε ἔτσι νὰ
ποῦμε, καὶ σὴν τῆ... μεταφραστικὴ προσπάθεια
τοῦ κ. Τέλλου Ἄγρα στὸ ἄρθρο τοῦ Ἀ. Ἐμπειρο-
κου γιὰ τὸ Βαλερό.
Γ. Π.

ΜΕ ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ

— Ὁ μετὰ τὸν Σικελιανὸ Θεὸ καὶ ποιητῆς τῆς
αὐτῆς Σχολῆς κ. Ν. Καζαντζάκης, γράφει τώρα
στὴν Αἴγυπα καὶ δημοσιεύει κομματιαστὰ ἕνα ἔπος,
«Ὁ δ ὅ σ σ ε ι α», πού ἀποτελεῖται ἀπὸ 24 γράμμα-
τα καὶ πιάνει, παρακαλῶ, κοντά... τριανταεξὴ χι-
λιάδας δεκαεπτασύλλαβους στίχους.

Κομμάτια τῆς «Ὁδύσειας» δημοσιεύθηκανε στὰ
«Ἠλύσια» καὶ σ' αὐτὰ εἶδαμε νὰ γίνεται μεγάλη
χρῆση ἀπὸ λίπος στρατιωτικὸ γιὰ τὶς ἀεβύλες.

Ἀηλαδή:

Γράμμα Θ.

«Ἐτσι καγῶτα ὀλημερίς με βουθὲ τὸ λιπαρὸ

[καλάτι]

Γράμμα Ι.

«Γαλήνια, λιπαρὴ ἢ ἀγελάδα ἢ γῆς, σκυμένη

[ἀναμαβλοῦσε].

Σὲ σημεῖωση.

«Τὰ λιπαρὰ χῶματα τῆς Αἴγυπτος πού καίει ὁ

[ἀνέσας].

Πόση λιπαρὴ οὐσία τοῦ ἐγκεφάλου του θὰ
καταναλώσει σ' αὐτὸ τὸ μακρυνάρι ὁ χαλκέντερος
Καζαντζάκης;

— Λένε κάποιοι θερμοῖμοι ἰδεολόγοι ὅτι ὑπάρ-
χει ἀνθρώπινη δυνατοχία, ὅτι πρέπει νὰ ἀνακομφιστῇ
ὁ ἀνθρώπινος πόνος, κτλ. κτλ. Καὶ ὅμως οἱ ἴδιοι
θερμοῖμοι ἰδεολόγοι ὅτιν φθάνουν στὴν ἐφαρμογὴ
τῶν ὠραίων αὐτῶν λόγων, παραβγαίνουνε τοὺς χειρό-
τερους ἐκμεταλλευτὰς πού ἐπάτησαν ποτὲ τὴν Ἑλλη-
νικὴ γῆ!

Ὁ νοῦν νοήτω, ἀδελφοί.

— Καὶ ὁ Ψυχάρης τάβαλε με τὸν Παλαμᾶ καὶ ἄ-
στραψε καὶ βρόντισε σὲ μιὰ φυλλάδα κατακριτικὴ
ἐναντίον τοῦ πού μᾶς ἤρθε ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο. Μά
ὅσα λέει ὁ ἀγαθὸς μας ἐκεῖ μέσα, εἶναι τόσο χαρι-
τωμένα, ἔχουνε τέττα κριτικὴ μοσικιάδα, πού δὲν
ἀξίζει νὰ τὰ πάρει κανένας στὸ σοβαρὰ καὶ νὰ θυ-
μίσῃ.

Πασχίζει ὁ ἀνθρωπάκος αὐτὸς γιὰ τὸ νροβλέτι
του, μήπως καὶ τοῦ πατήσῃ κανένας τὰ οἰκόπεδά
του πού, κατὰ τὴ γνώμη του, ἀπλόνογται ἀπὸ τὴν
Ἑλλάδα ὡς τὴ Γαλλία καὶ βάλε ἀκόμα.

Καὶ θυμῶνει τῆχα με τὸν Παλαμᾶ γιατί... ἐκρό-
δωσὲ, λέει, τὸ Δημοτικιστικὸ Ἄγωνα, γιατί δὲν εἶ-
ναι μεγάλος ποιητῆς ἀφοῦ δὲν ἔχει κ' α κ ο ὕ σ
σ τ ἰ χ ο ὕ σ στὸ ἔργο του, γιατί δὲν τραγοῦθησε
καὶ δὲν ἀγάπησε σὴν κ' αὐτὸν ὅλες τὶς γυναῖκες
παρὰ μόνον μιὰ τὴ νόμιμο σύζυγό του...

Ἡ Λοικόν: Ὁ Ψυχάρης δὲν πιστεύει τίποτε ἀπὸ
τὰ παραπάνω, τὴν Παλαμᾶ καὶ τὸν σέβεται καὶ τὸν
ἐκτιμᾶ κατὰ βάθος, μὰ ἢ κουτοπονημᾶ καὶ τὸ συμ-
φρονεῖ τὸ Ρωμᾶϊκὸ (πρόσθεσε καὶ ὀλοκληρη
δόση Ἀνατολιτικὸν ἐγωισμὸν), τὸν τραβᾶνε ἀπὸ τὸν
ἴσιο δρόμο καὶ φέρνεται ἔτσι ταπεινὰ καὶ μικρό-
ψυχα.

Βλέπετε, οἱ Ἀθηναῖοι λόγιοι, τὸ Πανεπιστήμιο,
καὶ ὁ Παρνασσὸς προκτείνανε τὸν Πα-
λαμᾶ γιὰ τὸ βραβεῖο Νόμπελ καὶ
ὄχι αὐτὸν, τὸν Ψυχάρη!

Εἶνε νὰ γελάει κανεὶς με τέτοια μικροκαμῶματα,
δάσκαλέ μας μεγάλε!

— Μαλάβαθρα εἶναι καὶ ἀρωματικὰ φύλλα τῶν
Ἰγδιῶν πού με κατὰλληλὴ συνταγὴ καὶ με ἀρκετὴ
δόση Παλαμικῆς τεχνοτροπίας, γίνονται ἀμέσως
σαυήματα,—ἂν τὰ πετύχῃς στὴ φόρμα.

Α. ΣΤΡ.

ΤΑ ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

[Ἀναγγέλλεται κάθε βιβλίον ἅμα
σταλῆ σ' ἐν ἀντίτυπο. Κρίνεται
ὅταν στέλλεται διπλό].

Σοφίας Δ. Ἀμαριώτου: «Στὴ χώρα τῶν Ἑλλάνων».
Ἐντυπώσεις ἀπὸ τὴ Γερμανία με σκίτσας Ν. Ἠλιά-
κη. Ἀξιοδιάβατες, με παρατήρηση, αἰσθημα, λυ-
ρισμὸ, ἱστορικὸς μᾶζι καὶ ὀφέλιμος; στὴν πρόσδο
τοῦ τουρισμοῦ. Ἐκδοσὴ περιοδικοῦ «Νεοελληνικὰ
Γράμματα» Κρήτης 1927. Τιμὴ τοῦ βιβλίου δρχ. 25.

Λιλιῆ Μ. Πριονιστῆ. «Μὰ Πόρρη». Ρομάντζο.
Ἐκδοτ. Οἶκος Γ. Τσουκαλά. Ἀθήνα.

Κώστα Λαδοπούλου: «Μακρὰ στὰ ἔβρα». Ἀθηναϊ-
κὸν μυθιστόρημα με πρόλογο Γρ. Ξενοπούλου καὶ
με εἰκόνες τοῦ ζωγράφου Βλ. Ὀρλώφ. Ἐκδότης
Ι. Κολλάρου. Ἀθήνα. Τιμᾶται δρχ. 25.

Ι. Κορδάτου: «Δημοτικισμὸς καὶ Λογοτατισμὸς».
Μελέτη. Ἐκδοτικὴ Ἐταιρεία «Ἀθηνα» Α. Ι. Ράλλη,
Εὐρυπιδίου 6. Ἀθήνα.

Α. Καντιγιάν. «Ροβινσὸν». Δράμα σὲ μιὰ πράξη.
Μετ. Α. Χρυσάνθεμου. Ἐκδοσὴ περιοδικοῦ «Νέοι
Ρυθμοὶ» Δράμας.

Joseph Boyer: «Ἀστικὴ καὶ Προλεταριακὴ
Ἠθικὴ» Μετάφραση Δώρου Γιώτη, δασκάλου. Με-
λέτη. Τὸ α' μέρος «Ἀστικὴ Ἠθικὴ», εἶναι εἰσήγησι
στὸ τελευταῖο Συνέδριον τῆς «Διεθνῆς τῶν Ἐργατῶν
Παιδείας» καὶ τὸ β' μέρος «Προλεταριακὴ Ἠθικὴ»
εἰσήγησι στὸ «Συνέδριον τῆς Γαλλικῆς Ὀμοσπονδίας
τῆς Παιδείας». Παράρτημα τοῦ περιοδικοῦ «Νέα
Ἀγωγή». Ἀθήνα.

ΤΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

«Νέα Ἐστία». Ἐκδίδεται τὴν 1ην καὶ 15ην κάθε
μηνῆς. Διευθυντῆς Γρ. Ξενοπούλου. Ἐκδότης Ι.
Κολλάρου καὶ Σία. Γραφεῖα ὁδὸς Ρόμβης 22. Ἀ-
θήνα. Ἐτησίαν συνδρομὴ ἐσωτερικὸν δρχ. 140.

Στὸ 6ο φυλλάδιο πρωτόφαντη σεμνοτυφία γερον-
τοκόρης: Ὁ συγγραφέας τῆς Νίτσας Γαζέλη καὶ
τόσον ἄλλων πορνικῶν ἠρωιδῶν, δὲν ἀναφέρει τὸν
τίτλο τοῦ ρομάντζου τῆς κ. Πριονιστῆ, λέγοντας
ὅτι «ὁ τίτλος αὐτοῦ τοῦ βιβλίου δὲν μπορεῖ ν' ἀνα-
γραφῆι στὴ Νέα Ἐστία». Στὸ ἴδιο φυλλάδιο, σελ.
371, δείγματα... δημοσιογραφικῆς ἐνημερότητας:
Ὁ κ. Ξ. πληροφορεῖ ὅτι «ὁ Καρκαβίτσας ἀπέθανε»
πρὸ τινῶν ἐτῶν καὶ ἐτάφη εἰς τὰς Ἀθήνας». Ση-
μειώνουμε ὅτι (πρόθυμοι νὰ δώσουμε καὶ ἄλλες πλη-
ροφορίες στὸν κ. Ξ.) ὁ Καρκαβίτσας πέθανε τὸ
φθινόπωρον τοῦ 1822 στὸ Μαρούσι, ὅσον ἐπέγρασε
τὰ τρία-τέσσερα τελευταῖα χρόνια τῆς κικραμένης
ζωῆς του. Θύμα πολιτικῶν διωγμῶν καὶ φυλακίσεων
καὶ ὅτι ἐθάφτηκε στὸ Νεκροταφεῖο τοῦ Μαρουσιῶ, ὅ-
σ' ἕναν τάφο ταπεινὸ καὶ παρακαταμένο, καθὼς γρά-
φουμε στὰ προηγούμενα «Παρασκηνία». Τὴν κηδείαν
τοῦ ἀκολουθήσανε δὴν τρεῖς φίλοι τοῦ λογογράφου,
ὁ Δ. Καμπούρογλου, ὁ Βλαχογιάννης—ἀπὸ τοὺς ὀ-
πίστους θὰ μοροῦσε νὰ μᾶθη ὁ κ. Ξενοπούλου τί
γίνανε τὰ χειρόγραφα πού, καθὼς ξαίρουμε, ἄφησε.
Ἀνέκδοτες σελίδες τοῦ Καρκαβίτσα στὴ «Νέα Ἐ-
στία» θάτανε κατὰ πολὺ προτιμότερες ἀπὸ τὰ ση-
μειώματα τοῦ κ. Ξ. περὶ... Αἰσθητικὸν Δημοτικι-
σμοῦ, Ἀριστοκρατίας, τῆς Τέχνης κτλ.

«Λογοτεχνικὴ Ἐπιθεώρηση». Μηνιαῖο φύλλο
κριτικῆς καὶ τέχνης. Διευθύνεται ἀπὸ Κριτικὴ Ἐ-
πιτροπὴ. Ταχ. Διευθ. ὁδὸς Ἀλωπεκῆς 18. Ἀθήνα.
Συνδρομὴ 12 φύλλων γιὰ τὸ ἐσωτερικὸ δρχ. 60.
Τὸ φύλλο δρχ. 4. Στὸ τεῦχος Μαῖου—Ἰουνίου ἐ-
πιτίθεται Κορδάτος ἐναντίον Καζαντζάκη, Πικρὸς
ἐναντίον Βάραλη, Κομμουνιστῆς ἐναντίον Κομμου-
νιστῶν, γιὰ νὰ μὴν ἀπομεινε τίποτε ἀγνὸ κα ἀλέρωτο
ἔδω στὴν Ἑλλάδα. Ὁ καυγᾶς γιὰ τὸ κάπλωμα πάν-
τοτε. Τὰ ποιήματα τοῦ Κοκουόλα, στὸ ἴδιο τεῦχος,
«Σαπφὸ πρὸς Φάωνα» ἀφογὰ μετρικὰ, παρ' ὅλη τὴν
καθαρεύουσα, πού, κατ' ἀπομίμησιν Καβάφη, Καρυ-
ωτάκη, κτλ., ἄρχισε νὰ φουρνίρη στοὺς στίχους του.
Ἰσαμε δῶ λοιπὸν εἶτανε οἱ ἀγῶνες μας γιὰ τὴν Ἀη-
μοτικὴ; Καὶ στὴν Ποίηση Καθαρεύουσα, φίλιτατε
λέων;

«Νεοελληνικὰ Γράμματα». Μηνιαῖο Περιοδικὸ.
Διευθυντῆς Γιάννης Μουρέλλος. Ἡρώδειο—Καθ-
της. Συνδρομὴ ἔτησίαν δρχ. 120. Τὸ τεῦχος δρχ.
12.50. Τὰ νεώτερα διηγήματα τοῦ Μουρέλλου, Πά-
τερ Μάξιμος καὶ Ὀδύνη, σημειώνουνε μιὰ σταθερὴ
ἐξέλιξη τοῦ καλοῦ αὐτοῦ λογογράφου καὶ τοῦ
δίνουνε ἴσως τὴν πρώτη θέση ἀνάμεσα στοὺς νέους
διηγηματογράφους τῆς τελευταίας δεκαετίας. Ξεχω-
ρίζουνε γιὰ τὸ ἦθος, τὴν περίτεχνη σύνθεσιν καὶ τὴ
γλώσσα πού σιγά—σιγά ἀποκατασταίνεται σὲ μιὰν
ἐπιλότωση Δημοτικὴ. Χαρακτηριστικῆς εἶναι καὶ οἱ

«Προελαρισμένες Τραγωδίες» του Βέλ Φρέρη. Στο δώδεο βιβλίο δύο θανάσια ποιήματα του Άγγλου ποιητή W. Davies μεταφρασμένα από το Γιώργο Καταίμπλη.

«Δομνίκος Θεοτοκόπουλος». Μηνιαίο λογοτεχνικό και καλλιτεχνικό φυλλάδιο. Εκδίδεται στα Χανιά της Κρήτης. Στο πρώτο τεύχος, στην α' σελίδα, αντί για πρόγραμμα, μία παραξενιά πρόζα του καημένου του Ψυχάρη με τον τίτλο «Αμαλία».

«Φιλότεχνος». Φιλολογική και καλλιτεχνική Επιθεώρηση. Εκδίδεται κάθε μήνα. Ίδρυτής ο Σολογός Φιλιστέριαν Βόλου. Συνδρομή έτησια δραχ. 120. Το τεύχος Μαΐου αφιερώνεται στις Δελφικές εορτές, με εικόνες από την παράσταση του «Προμηθέα», φωτογραφίες, ποιήματα και άρθρα των Σικελιανών ανάμεσα στα όποια βρίσκει κανείς και τον «Δελφικό Λόγο» την καινήσουςα αυτή φανφάρα της Άγγελόκρουστης μεγαλορημοσύνης. Το τεύχος δρχ. 12.50.

«Ιβνιος Ανθολογία». Μηνιαίο ιστορικό, φιλολογικό και καλλιτεχνικό περιοδικό. Διευθ. Μαριέτα Μινώτου. Ζάκυνθος.

«Αναγέννηση». Μηνιαίο Εκπαιδευτικό περιοδικό. Διευθυντής Δ. Γληνός. Έκδότης Α. Γ. Ράλλης. Όδος Εδουάρδου 6. Αθήναι.

«Νέα Άγωγή». Μηνιαίο εκπαιδευτικό περιοδικό. Γράφεται στη Δημοτική, παρακολουθεί τις νεώτερες ριζοσπαστικές τάσεις, και διευθύνεται από Ώνιακική «Επιτροπή». Γραφεία όδου Ψαρρών 41 β'. Αθήναι.

«Μαξιστική Βιβλιοθήκη». Μηνιαίο θεωρητικό όργανο. Έκδοση Ακαδημαϊκού Βιβλιοπωλείου. Γωνία Όμηρου και Πανεπιστημίου. Αθήναι.

«Νεοελληνική Τέχνη». Μηνιαία Λογοτεχνική Επιθεώρηση. Γραφεία όδου Οικονόμου 38. Αθήναι. Συνδρομή έτησια δρχ. 50. Το τεύχος δρχ. 5.

Το «Ελληνικό Όατρον». Έφημερις θεατρική, φιλολογική και καλλιτεχνική. Όργανον του Σωματείου των Όθοποιών. Εκδίδεται κατά δεκαπενθήμερον. Διευθυντής Πάρος Καλογερίκος. Γραφεία όδου Στρατ. Συνδέσμου 14. Αθήναι. Τιμή φύλλον δρχ. 2.

«Ελληνικά Γράμματα». Δεκαπενθήμερο περιοδικό. Διευθύνται Κωστής Μπαστιάς—Βασίλ. Μαλατάκης. Γραφεία όδου Χαρίσης 3. Αθήναι. Συνδρομή έτησια δρχ. 120.—Στο 3ο τεύχος (15 Ιουλίου 1927) σημείωμα του Κ. Μπαστιά περί Ξενοπούλου με τον τίτλο «Ένας άνθρωπος χωρίς ιδανικά», του Δ. Κόκκινου «Έθρωπαίοι Ζωγράφοι της Ανατολής» του Ν. Λάσκαρη «Μεταφραστικοί μαργαρίτες» κτλ. Στην «Επιθεώρηση» άρθρομολόγημα του Γ. Αποστολάκη από το πολύμοστο «μεγαλαίτερο κριτικό έργο» της νεωτέρας Ελλάδος—ή Κολοκυθο-ποίηση στη Ζωή μας. Το τεύχος δρχ. 6.

«L i b r e» Διεύθυνση: Monsieur le Professeur LOUIS ROUSSEL. Faculté des Lettres. Montpellier. Herault. France. Βγαίνει κάθε δύο μήνες.

Τιμή κάθε τεύχους σε φράγκα γαλλικά 1,60. Γράφεται αποκλειστικά από τον καθηγητή κ. Ρουσσέλ και άσχολείται μ' ό,τι σχετίζεται με τη νεοελληνική λογοτεχνία και γλώσσα. Περιέχει άρθρα, μελέτες, σημειώματα, βιβλιοκρισίες για τα τελευταία βιβλία κ.κ. Πρέπει να υποστηρίζεται από όλους ανεξαιρέτως, που αγαπούν τα νεοελληνικά γράμματα κ' ενδιαφέρονται για την προκοπή τους. Στο τελευταίο διπλό τεύχος του Ιουνίου—Ιουλίου γράφει για τα «Παρασκήνια» τα ακόλουθα: Τα «Παρασκήνια» που τα διευθύνει ο κ. Παρασκευάς, είναι ένα πολύ καλό μηνιαίο περιοδικό. Διαβάζει κανείς άρθρα σαν εκείνο του κ. Βάλα (Όκ. 26) που δείχνει πως ή συνένωση μουσικής και κινηματογράφου είναι ακόμη μία ένωση τερατώδης, του κ. Πάνου Ταγκούλου διηγήματα που είναι έν μέρει λυπητερά και έν μέρει εύθυμα και κριτικές του ίδιου φαισιμένες, επίσης μεταφράσεις από πολύ διαλεκτά κομμάτια, καθώς και ποιήματα εσχόριστα. Παρετήρησα πρό παντός, ένα άρθρο για τον Καβάφη και τον Παλαμά. (Τ. και Κ. Τεύχος Δεκεμβρίου) Παρακονίσουν πως με την άφορη της διαμάχης που χωρίζει τους όπαδούς των, ελάχιστοι δε γάκαναν εκείνο που έγραφε, να ξαναδιαβάσουν Παλαμά και Καβάφη. Λοιπόν ό συγγραφέας του άρθρου, αυτό έκομε και παραθέτει μαζί ένα κομμάτι από τον Παλαμά και κομμάτια από τον Καβάφη. Από την παραβολή βγαίνει πως ό Παλαμάς είναι άσύγκριτος. Τα «Παρασκήνια» φυσικά περιέχουν άρθρα για το θέατρο και την ιστορία του θεάτρου. Μου άνηκαν πολύ καλά. Είδε να βγαίνει ό συνάδελφός μας ταχτικά, και να εισπράττει χίλιες συνδρομές την ήμέρα.»

«Νέα Ζωή» Δίμηνο λογοτεχνικό περιοδικό. (Β. Ρ. 2136, Αλεξάνδρεια).

«Άργώ» Λογοτεχνικό περιοδικό (Β. Ρ. 1336, Αλεξάνδρεια).

«Αλεξανδρινή τέχνη» Μηνιαίο περιοδικό (Rue Mosquée Attarine, Αλεξάνδρεια). Στο τελευταίο τεύχος διήγημα του συνεργάτη μας κ. Γ. Βαλαδάρου «Η σάλα της άναμονής του γιατρού Χάση».

«Παναγιώπεια» Εικονογραφημένο παιδικό περιοδικό. Εκδίδεται κάθε Σάββατο από τα Γράμματα της Αλεξανδρείας. Διευθυντής Στέφανος Πάργος Β. Ρ. 1146, Αλεξάνδρεια.

«Έρημς» Μηνιαίο περιοδικό μελέτης και έρευνας. Διευθυντής Α. Μαρσέλος. 14 όδου Nebi Daniel Αλεξάνδρεια.

«Ό Φάρος» Μηνιαίο εικονογραφημένο περιοδικό του Έλλ. Συλλόγου «ή Αλεξανδρινή Βιβλιοθήκη». Rue Sidi Wetwalli, Αλεξάνδρεια.

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΣ ΤΗΣ ΥΛΗΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΩΝ,
Ο κ. ΠΑΝΟΣ Α. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ, όδου Διδύμου 36—Αθήναι.

ΓΑΒΡΙΗΛ ΑΝΔΡΙΟΣΑΤΟΣ
Έμπορος ύφασμάτων
Ανδρικών και Γυναικείων
Έν Ίτέα

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Σ. ΔΙΚΑΙΑΚΟΣ
Αντιπρος. διά Μεσσηνίαν
Διπασμάτων—Τσιμέντων—Τιτών
Έται Βέρμιον—Χαριλ. Κανελος.

Προτιμάτε τα Σιγαρέττα
«ΚΩΣΤΟΥΡΟΥ»
Καταστήματα Ναύπλιον—Τρίπολις
Πειραιεύς — Αθήναι

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΞΗΡΟΣ
Κατάστημα ειδών Αυτοκινήτων
Μεσολόγγιον

ΚΑΛΛΙΤΥΚΟΝ ΦΩΤΟΓΡΑΦΕΙΟΝ
«ΤΟ ΝΕΟΝ»
ΙΩΑΝ. ΚΟΝΙΑΒΙΤΗ
Αγρίνιον

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟΝ ΕΜΠΟΡΟΡΡΑΦΕΙΟΝ
ΞΕΝ. ΚΕΡΑΜΕΙΔΟΥ
Όδου Κουτσαρίου
Νέα Κοκκινιά

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ι. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ
Είδη Φαρμακευτικά και Χημικά
Βερανζέρου 12—Αθήναι

Συνέχεια διαφημίσεων Αιγύπτου
και έπαρχιών Ελλάδος εις το προσεχές.

ΙΩΑΝ. Ν. ΔΟΥΡΔΟΥΝΗΣ
Υποδηματοποιός
Αράχωβα

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΜΠΑΡΔΙΑΚΟΣ
Αποικιακά—Ψιλλικά
Γαλαξείδιον

ΒΑΣΙΛ. ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ
Ψιλλικά—Υφάσματα
Νέα Ίωνία

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ
ΕΥΛΕΙΑΣ—ΝΑΥΤΙΑΙΑΣ
Και ειδών Βιομηχανίας
ΔΗΜΗΤΡ. ΓΟΥΡΓΙΑ και Σίας
Πλατεία Σεργιέρη—Αούριον

Φωτογραφείον ΔΙΛΔΙΑΝ
Γέφυρα—Νέα Κοκκινιά
Μεγεθύνσεις—Κορνίζαι

Έλληνογαλλική Σχολή
«ΑΝΑΤΟΛΗ»,
ΑΔ. Γ. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ
Αβέρωφ 21.—Αθήναι

Αδελφοί Δ. ΠΑΠΑΔΗΜΟΥ
Έμποροι
Έν Ίτέα

ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗ-ΚΟΜΦΕΤΟΠΟΙΪΑ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ & ΧΡΗΣΤΟΥ Κ. ΓΩΓΟΥ

ΤΗΛΕΦ. 5-31
8-71

Έργοστάσιον:

ΟΔΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Καταστήματα:

ΟΔΟΣ ΚΑΛΑΜΙΩΤΟΥ 18

ΔΕΩΦ. ΥΜΗΤΟΥ ΠΑΓΚΡΑΤΙ

ΚΟΥΦΕΤΑ

Διά γάμους
έραβώνας
βαπτίσεις

ΤΥΠΟΙ
ΑΒΑΝΑ
ΑΙΤΝΑ
ΑΒΟΛΑ
ΓΩΓΟΥ

ΦΡΟΥ-ΓΓΛΑΣΣΕ

Βερύκοκα
'Αχλάδια
Κίτρο
Νεραϊάνια
κλπ.

ΟΛΑ ΤΑ ΕΙΔΗ ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ

ΜΥΡΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΦΛΕΡΙΑΝΟΥ

ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ—ΣΤΟΑ ΕΡΜΕΙΟΥ 6

"Απαντα τὰ καλοντικά είδη: Αρώματα,
Πούδρες, Σάπωνες τών Παγκοσμίου
φήμης Έργοστασίων.

Πώλησις Διανική και Κενδρική
Ζητήσατε παντού Βερνίκια δνύχων Ritta

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΝΕΩΤΕΡΙΣΜΩΝ

Η "ΑΔΗΘΕΙΑ"

ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ι. ΚΟΝΦΙΝΟ

ΕΝ ΚΑΣΤΟΡΙΑ

Δουκίης Μακεδονίας

Υφάσματα—Μεταξωτά

Βελούδα—Λουνο.

ΟΙΚΟΣ ΤΟΠΑΝΕΛΛΗ

ΟΔΟΣ ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ 31

ΦΟΡΕΜΑΤΑ

ΜΑΝΤΩ

ΓΟΥΝΑΡΙΚΑ

ΑΣΠΡΟΡΟΥΧΑ